

**UCHWAŁA NR XXXI/439/20
RADY MIASTA KOŁOBRZEG**

z dnia 30 grudnia 2020 r.

**w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2023**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020 r., poz. 713, 1378) oraz art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r., poz. 1876) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218, 956) Rada Miasta Kołobrzeg **uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2023 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Kołobrzeg.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2021 r.

Wiceprzewodniczący Rady

Artur Dąbkowski

MIEJSKI PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE NA LATA 2021-2023

K O Ł O B R Z E G

Spis treści

I. WSTĘP	3
II. PRZEMOC W RODZINIE - PODSTAWY TEORETYCZNE	4
III. PODSTAWY PRAWNE DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z PRZECIWDZIAŁANIEM PRZEMOCY W RODZINIE ...	10
IV. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE	12
V. DIAGNOZA ZASOBÓW INSTYTUCJONALNYCH	37
VI. PROCEDURA POSTĘPOWANIA WOBEC PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE.....	39
VII. ZAŁOŻENIA PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE.....	43
VIII. CELE PROGRAMU	44
IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	51
X. MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU	51
Spis tabel:.....	53

I. WSTĘP

Instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielanie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej.

Przepis art. 72 Konstytucji stanowi, iż Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Nie budzi wątpliwości fakt, że zadaniem państwa jest ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony osób najbliższych.

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2023, zwany dalej Programem, znajduje normatywne oparcie w art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Zgodnie z powołanym przepisem do zadań własnych gminy należy opracowywanie i realizowanie programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Program uwzględnia założenia Krajowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na lata 2014-2020 przyjętego Uchwałą nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2020 r. oraz jest zgodny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miasto Kołobrzeg.

Niniejszy Program zmierza nie tylko do łagodzenia skutków trudnej sytuacji osób dotkniętych przemocą w rodzinie poprzez objęcie ich profesjonalnym wsparciem, lecz również do zmiany sposobu myślenia społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy w rodzinie. Jego nadrzędnym celem jest ograniczenie na terenie miasta Kołobrzeg skali problemu przemocy, zaś cele szczegółowe odnoszą się do całego systemu zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie.

Rodzina stanowi system wewnętrznych relacji i powiązań, w którym wszyscy członkowie wzajemnie na siebie oddziałują, pozostając w dynamicznej równowadze. Każda zmiana ma wpływ na ten system i może prowadzić do zaburzenia tej równowagi. Przemoc w rodzinie zaburza funkcjonowanie tego systemu, naruszając podstawowe prawa człowieka, niszcząc poczucie godności, szacunku i zaufania. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodziny wymaga podejmowania interdyscyplinarnych oddziaływań, nie tylko w stosunku do osób doświadczających przemocy domowej, ale i do osób stosujących przemoc. Problem przemocy w rodzinie dotyczy osób różnej płci i wieku, pochodzących z różnych środowisk i mających różny status materialny oraz wykształcenie. Ofiarami przemocy są najczęściej kobiety oraz osoby zależne: dzieci, osoby okresowo lub trwale niepełnosprawne ze względu na starość czy chorobę. Przemoc niszczy siłę woli ofiary, powoduje, że żyje ona w ciągłym strachu i poczuciu ubezwłasnowolnienia.

Głównym celem Programu jest dążenie do ograniczania skali i skutków przemocy domowej i rodzinnej na terenie Gminy Miasto Kołobrzeg, Program zakłada podejmowanie działań chroniących ofiary przemocy, skierowanych do sprawców przemocy oraz działań edukacyjnych skierowanych do społeczeństwa i służb świadczących fachową pomoc i wsparcie.

W programie zawarto podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie, istotne przy planowaniu działań w zakresie zapobiegania i zwalczania przemocy. Określono cel strategiczny oraz konkretne działania podejmowane w ramach Programu. Wskazano źródła finansowania zadań programowych w sposób umożliwiający ich rozwinięcie i uszczegółowienie, adekwatnie do aktualnych potrzeb lokalnych. Niniejszy Program będzie stanowił wspólny plan działań instytucji i organizacji zobowiązanych do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie. Przez interdyscyplinarność powinien przyczynić się do usprawnienia lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy oraz ograniczenia zjawiska przemocy, a tym samym poprawy kondycji rodzin.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa zadania samorządu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Ustawodawca zobowiązał gminę do tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W tym zakresie **gmina zobowiązana jest do realizacji czterech rodzajów działań:**

1. do opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
2. do prowadzenia poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
3. do zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
4. do tworzenia zespołów interdyscyplinarnych.¹

II. PRZEMOC W RODZINIE - PODSTAWY TEORETYCZNE

Dla skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności właściwego określenia zadań, w tym organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości, konieczna jest świadomość specyfiki zjawiska i wiedza na temat cyklu przemocy w rodzinie oraz sytuacji psychologicznej osób jej doświadczających, zwłaszcza że z przemocą w rodzinie wiąże się wiele mitów i stereotypów z pewnością utrudniających walkę z tym zjawiskiem. Poniżej wskazano istotne informacje i fakty uzasadniające potrzebę podejmowania przez organy państwa w odniesieniu do przemocy w rodzinie specjalnych działań, jak również dotyczące mitów i stereotypów funkcjonujących na temat przemocy w rodzinie, które często uniemożliwiają skuteczną reakcję przedstawicieli tych organów.

¹ USTAWA z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, art. 6 ust. 2 (Dz. U. z 2020 r. poz. 218, 956)

Przemoc w rodzinie, zwana również przemocą domową, zgodnie z art. 2 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, jest to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Uwarunkowania przemocy w rodzinie:

1) Przemoc jest intencjonalna. Jest zamierzonym działaniem jednej osoby wobec drugiej i ma na celu kontrolowanie i zmuszenie tej osoby do podporządkowania się.

2) W sytuacji przemocy występuje nierównowaga sił. W relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy. Nierównowaga sił może być związana z wieloma aspektami (fizycznym, osobowościowym, dotyczącym wykształcenia, itp.).

3) Przemoc narusza prawa i dobra osobiste. Sprawca, wykorzystując przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku).

4) Przemoc powoduje cierpienie i ból zarówno fizyczny jak i psychiczny. Sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody.

Tabela 1. Rodzaje i formy przemocy

RODZAJ PRZEMOCY	DEFINICJA PRZEMOCY	FORMY PRZEMOCY
Przemoc fizyczna	wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej	popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięściami, bicie przedmiotami, parzenie, polewanie żrącymi substancjami, używanie broni, ograniczanie dostępu do pożywienia, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.
Przemoc psychiczna	umyślne działania wykorzystujące nie siłę fizyczną, lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby u ofiary, obniżenie u niej poczucia własnej wartości, pojawienie się	poniżanie, naśmiewanie się z poglądów, pochodzenia, religii, własnych poglądów, stała krytyka, wmawianie chorób psychicznych,

	stanów lękowych i nerwicowych	kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, wymuszanie i domaganie się posłuszeństwa, upokarzanie, zawstydzanie, szantażowanie, stosowanie gróźb itp.
Przemoc seksualna	wymuszanie niechcianych przez ofiarę zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy	sadystyczne formy współżycia seksualnego, wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych form i praktyk seksualnych, krytyka zachowań seksualnych itp.
Przemoc ekonomiczna	działania prowadzące do całkowitego finansowego uzależnienia ofiary od sprawcy	niezaspokajanie materialnych potrzeb rodziny, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zawodowej, zmuszanie do pracy bez wynagrodzenia itp.
Zaniedbanie	ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych, emocjonalnych osób najbliższych	niezaspokajanie potrzeb fizycznych i emocjonalnych

Przemoc dzieli się również na:

- **GORĄCĄ** - naładowaną furią złością, gniewem, pełną ekspresji,
- **CHŁODNĄ** - bez gniewu, z premedytacją uporządkowaną, mogą jej przyświecać pozytywne cele, tj. przekonania, filozofia, wiara.

Przemoc przebiega w cyklu, w którym wyodrębnia się trzy fazy:

1. **FAZA NARASTAJĄCEGO NAPIĘCIA** - w zachowaniu sprawcy pojawia się napięcie, złość, poirytowanie; prowokuje awantury, traci panowanie nad emocjami, sięga po alkohol i inne środki odurzające. Ofiara uspokaja go, spełnia wszystkie zachcianki, wywiązuje się z wszystkich obowiązków, często przeprasza, doświadcza dolegliwości psychosomatycznych. W wyniku narastania napięcia często sama prowokuje awanturę.
2. **FAZA GWAŁTOWNEJ PRZEMOCY** - sprawca staje się gwałtowny, wpada w szal, wyładowuje się dokonując aktów przemocy. Ofiara stara się zrobić wszystko, żeby go uspokoić

i ochronić siebie, jest bezradna. Po akcie przemocy jest w szoku, odczuwa wstyd, upokorzenie, przerażenie, staje się apatyczna, traci ochotę do życia, odczuwa złość i bezradność.

- 3. FAZA MIODOWEGO MIESIĄCA** - sprawca przemocy przeprosza, okazuje skruchę, żałuje, obiecuje poprawę, usiłuje tłumaczyć swoje zachowanie, zapewnia, że więcej tego nie zrobi; dba, kupuje kwiaty, prezenty. Ofiara przemocy zaczyna wierzyć w przemianę sprawcy, czuje się kochana, odczuwa bliskość, jest pełna nadziei.

Po okresie miodowego miesiąca cykl ten się powtarza.

Przemoc w rodzinie jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkami są bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym oraz poważne i długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, a będące konsekwencjami przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

Przemoc domowa jest poważnym problemem społecznym. Niezwalczana przemoc niszczy system rodzinny, niesie za sobą ryzyko dziedziczenia zachowań przemocowych.

Mechanizmy przemocy

- **Syndrom wyuczonej bezradności** – w wyniku doświadczeń u osoby doznającej przemocy pojawia się bezradność. Osoba doznająca przemocy poszukuje różnorodnych form pomocy dla siebie. Często okazuje się jednak, że działania te nie przynoszą oczekiwanych przez nią efektów. Nabiera więc przekonania, że cokolwiek zrobi nie jest w stanie zmienić swojej sytuacji. Sprawia to, że nie potrafi zmotywować się do działania pomimo poczucia, że jest krzywdzona i źle traktowana oraz mimo wiedzy, że sprawca nie powinien tak postępować oraz, że znęcanie się nad członkiem rodziny jest przestępstwem.
- **Zjawisko „prania mózgu”** – mechanizm polegający na systematycznym, świadomym i celowym oddziaływaniu na człowieka w celu zmiany jego przekonań, postaw, uczuć, potrzeb. Celem takiego działania jest podporządkowanie osoby doznającej przemocy. Ma ona postępować zgodnie z wizją osoby stosującej przemoc. Konsekwencjami „prania mózgu” są utrata poczucia własnej wartości oraz podporządkowanie się osobie stosującej przemoc.
- **Zespół stresu pourazowego PTSD (Posttraumatic Stress Disorder)** – to zaburzenia lękowe związane z sytuacjami, w których człowiek jest narażony na utratę zdrowia i życia. Nasilenie PTSD zależy od intensywności i czasu trwania traumy. Objawy PTSD są intensywniejsze u osób, które przeżyły traumę w wyniku aktywności człowieka (gwałt, przemoc domowa) niż u ofiar zjawisk naturalnych (powódź, huragan). Objawami Zespołu Stresu Pourazowego są m.in. zaburzenia snu, drażliwość, wybuchy gniewu, złości, nadmierna czujność, natrączywe wspomnienia, koszmary senne.
- **Zjawisko wtórnej wiktymizacji** – osoba doznająca przemocy na różnych etapach swojego życia rozpoczyna poszukiwanie pomocy w poradzeniu sobie z sytuacją, w której się znalazła. Zwraca się o wsparcie do osób czy instytucji, które powinny go udzielić. Jeżeli napotka osoby, które zareagują bagatelizowaniem problemu lub obwinianiem osoby doznającej przemocy za sytuację, w której się znalazła, dochodzi do wtórnego zranienia.

- **Syndrom sztokholmski** – takim mianem określono mechanizm, który zaobserwowano u ofiar zamachu terrorystycznego w Sztokholmie. U osób przetrzymywanych przez terrorystów, a następnie uwolnionych przez policję, pojawiły się reakcje, które większość obserwatorów uznała za irracjonalne. Niedawni zakładnicy zaangażowali się w proces obrony swoich oprawców, zamiast żądać sprawiedliwości, czy nawet odwetu (co w tej sytuacji byłoby bardziej zrozumiałe). Jest to mechanizm obronny, który pojawia się u osób doznających przemocy domowej w związku z silnym stresem, jakiego doznały. Ofiary są wdzięczne za chwilę spokoju, czy za to, że żyją.

Objawy syndromu sztokholmskiego, to pozytywne uczucia wobec osoby stosującej przemoc, zrozumienie przez osobę doznającą przemocy motywów i zachowań osoby stosującej przemoc, podzielenie poglądów osoby stosującej przemoc, negatywne uczucia wobec wszystkich ludzi, zarówno bliskich, jak i obcych, którzy próbują ratować osobę doznającą przemocy, niezdolność zaangażowania się w zachowania, które mogłyby doprowadzić do uwolnienia od osób stosujących przemoc.

- **Mechanizm „psychologicznej pułapki”** – osoba doznająca przemocy nie jest w stanie zrezygnować ze związku, w który zainwestowała czas, uczucia i energię. Wierzy, że będzie lepiej, jeśli tylko bardziej się postara oraz będzie spełniać oczekiwania osoby stosującej przemoc. Mechanizm zaangażowania i konsekwencji wskazuje, że im więcej poświęcimy energii i czasu angażując się w sprawę, która jest dla nas ważna, tym bardziej będziemy chcieli być konsekwentni i trwać w swoim postanowieniu, nawet jeśli sytuacja jest dla nas niekorzystna i krzywdząca.

Wiele społeczeństw aprobuje przemoc w domu. Świadczą o tym chociażby powszechnie panujące stereotypy, przekonania, powiedzenia, a także mity utrudniające prawidłowe reagowanie na akty przemocy wobec bliskich.

Stereotypy przekonują o słuszności braku reakcji ze strony świadków przemocy, ofiary zmuszają do milczenia, a sprawców utwierdzają w przekonaniu o bezkarności ich czynów.

Stereotypy dotyczące przemocy w rodzinie:

- Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa nikt nie powinien się wtrącać

Przemoc, wykorzystywanie, bicie, krzywdzenie osób bliskich jest przestępstwem, tak samo groźnym i podlegającym karze jak przemoc wobec obcych. Fakt zawarcia małżeństwa czy mieszkanie pod jednym dachem nie stanowi okoliczności zezwalającej na przemoc ani nie znosi odpowiedzialności za popełnianie czynów karnych przez prawo.

- Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego

Przemoc w rodzinie występuje we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od poziomu wykształcenia czy sytuacji materialnej.

- Przemoc jest wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiar

Przemoc to nie tylko działania pozostawiające siniaki, złamania czy oparzenia, to także poniżanie, obelgi, zmuszanie do określonych zachowań, grożenie czy zastraszanie.

- Jeśli ktoś jest bity to znaczy, że na to zasłużył

Nikt nie zasługuje na bicie, krzywdzenie, maltretowanie bez względu na to co zrobił czy powiedział. Nikt nie ma prawa znęcać się, poniżać, bić innych.

- Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych

Przemoc domowa nie jest sprawą rodzinną, jest przestępstwem ściganym przez prawo. Policja jest powołana dla ochrony bezpieczeństwa osób, zapobiegania popełnianiu przestępstw i ścigania sprawców przestępstw bez względu na to czy ofiara należy do rodziny sprawcy czy nie. Blisko 90% badanych uważa, że w przypadku przemocy w rodzinie ktoś powinien interweniować, a 80% badanych uważa, że powinna to robić policja. Pozostali wskazują na innych członków rodzin i sąsiadów (OBOP, grudzień 1997).

- Ofiary przemocy w rodzinie akceptują przemoc

Ofiary przemocy domowej zawsze próbują się bronić, ich działania są jednak mało skuteczne. Wypróbowują różne, często nieracjonalne strategie obronne, które w konsekwencji powodują nasilenie przemocy.

- To był jednorazowy incydent, który się nie powtórzy

Przemoc domowa rzadko jest jednorazowym incydem. Jeżeli nie zostaną podjęte stanowcze działania wobec sprawcy - przemoc się powtórzy. Policja zwykle jest wzywana w ekstremalnych sytuacjach, gdy przemoc ma już długą historię.

- Gdyby naprawę ofiara cierpiała odeszłaby od sprawcy

Ofiary naprawę cierpią, nikt nie lubi być bitym i poniżanym. To, że ofiary nie odchodzą od sprawcy wynika zwykle z ich zależności od sprawcy, z trudności mieszkaniowych, z przekonań odnośnie małżeństwa, z nacisków jakim są poddawane ofiary ze strony sprawcy, a także rodziny, kolegów, sąsiadów.

- Przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol

Nawet uzależnienie od alkoholu nie zwalnia od odpowiedzialności za czyny dokonywane pod jego wpływem. Alkohol jedynie ułatwia stosowanie przemocy, sprawcy często piją po to, by znęcać się i bić swoich bliskich, a stanem nietrzeźwości próbują usprawiedliwiać swoje zachowania, by uniknąć odpowiedzialności.

- Gwałt w małżeństwie nie istnieje

Gwałtem jest doprowadzenie innej osoby do poddania się czynowi nierządному lub do wykonania takiego czynu, stosując przemoc, groźbę bezprawną lub postępek (patrz art. 168 k.k.) i nigdzie nie jest napisane, że nie dotyczy to osób bliskich napastnika. Każdy ma prawo do decydowania o swoim życiu intymnym, akt ślubu nie odbiera tego prawa.

- Osoby używające przemocy muszą być chore psychicznie

Nie ma bezpośredniego związku między przemocą a chorobą psychiczną. Przemoc jest demonstracją siły i chęcią przejęcia całkowitej kontroli i władzy nad drugą osobą.

III. PODSTAWY PRAWNE DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z PRZECIWDZIAŁANIEM PRZEMOCY W RODZINIE

Dokumenty międzynarodowe:

- 1) Karta Narodów Zjednoczonych z 1945 r.;
- 2) Powszechna Deklaracja Praw Człowieka z 1948 r.;
- 3) Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych z 1966 r.;
- 4) Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet z 1979 r.;
- 5) Deklaracja Wiedeńska z 1993 r.;
- 6) Deklaracja o eliminacji przemocy wobec kobiet z 1993 r.;
- 7) Deklaracja Pekińska z 1995 r.;
- 8) Konwencja o Prawach Dziecka z 1989 r.
- 9) Rekomendacja Komitetu Ministrów Rady Europy nr R (85)4 w sprawie przemocy domowej z 26 marca 1985 r.;
- 10) Rekomendacja Komitetu Ministrów Rady Europy nr R (90)2 w sprawie reakcji społecznych na przemoc w rodzinie z 15 stycznia 1990 r.;
- 11) Rekomendacja Rady Europy 1450 (2000) dotycząca przemocy wobec kobiet w Europie;
- 12) Rekomendacja Komitetu Ministrów Rady Europy Rec. (2002) w sprawie ochrony kobiet przed przemocą z 30 kwietnia 2002 r.;
- 13) Konwencja o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej z 11 maja 2011 r. tzw. Konwencja Sтамбуlska.
- 14) Dyrektywa 2012/29/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 października 2012 r. ustanawiająca normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępująca decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW
- 15) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/99/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie europejskiego nakazu ochrony (w sprawach karnych)
- 16) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania

seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej zastępująca decyzję ramową Rady 2004/68/WSiSW

17) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar

18) Program sztokholmski przyjęty w dniach 10-11 grudnia 2009 r.

Dokumenty prawa krajowego regulujące problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku;
- 2) Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014- 2020 i kolejne;
- 3) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- 4) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- 5) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- 6) Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie gminnym;
- 7) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- 8) Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji;
- 9) Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;
- 10) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny;
- 11) Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
- 12) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego;
- 13) Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”;
- 14) Rozporządzenie Ministra Zdrowia z 22 października 2010 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy;
- 15) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 stycznia 2011 r. w sprawie Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- 16) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 3 czerwca 2011 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

IV. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Dane, które pozwalają oszacować zjawisko przemocy domowej są gromadzone przez instytucje, które ustawowo podejmują działania mające na celu ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie. Dane te pochodzą z interwencji przeprowadzonych przez organy ścigania i najczęściej obejmują informacje o interwencjach domowych, wszczętych procedurach „Niebieskie Karty” oraz postępowaniach w związku z przestępstwami związanymi z przemocą domową, aż po osądzenie sprawców. Kolejne dane statystyczne pochodzą z Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, posiadającego dane dotyczące liczby wpływających kart, liczby oraz płci ofiar i sprawców przemocy oraz przyczyn zamknięcia procedury „Niebieskiej karty”.

Informacje, na podstawie których można szacować zjawisko przemocy w rodzinie, oparte są o dane zebrane z już podjętych przez instytucje działań. Należy przypuszczać, że zjawisko przemocy domowej jest znacznie szersze niż pokazują to owe dane. Wynika to z psychologicznych aspektów zjawiska. Ofiary czują lęk czy bezradność, często są przekonane, że przemoc występuje tylko wówczas, gdy pojawiają się fizyczne obrażenia.

Tabela 2. Interwencje domowe przeprowadzone przez funkcjonariuszy KPP w Kołobrzegu

LATA	PRZEPROWADZONE INTERWENCJE DOMOWE W ZWIĄZKU Z PRZEMOCĄ
2017	1744
2018	1616
2019	1519
2020 (do dnia 26.10.2020 r.)	1379

ŹRÓDŁO: Dane Komendy Powiatowej Policji w Kołobrzegu. Dane dot. miasta Kołobrzeg

Przestępstwa przeciwko rodzinie związane z przemocą definiują m.in. art. 207 i art. 209 Kodeksu Karnego. Art. 207 kk. dotyczy znęcania się nad rodziną i stanowi, że kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny podlega karze pozbawienia wolności.

Natomiast art. 209 kk. dotyczy niealimentacji rodzicielskiej. Zgodnie z tym artykułem, kto uporczywie uchylił się od wykonania ciążącego na nim z mocy ustawy lub orzeczenia sądowego obowiązku opieki przez niełożenie na utrzymanie osoby najbliższej lub innej osoby i przez to narażając ją na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.²

² Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny (D.U. z 2020 r. poz. 1444)

Tabela 3. Liczba postępowań dot. przestępstw przeciwko rodzinie zakończonych skazaniem

Sprawy:	2017	2018	2019
Wszystkie	124	445	319
Stwierdzone	39	70	164
Wykryte	39	69	164

Źródło danych: Komenda Powiatowa Policji w Kołobrzegu

Tabela 4. Liczba skazań w latach 2017-2019 za przestępstwa przeciwko rodzinie

ROK	Art. 207 kk			Art. 209 kk		
	Ogółem	Kara pozb. wolności	Inna kara	Ogółem	Kara pozb. wolności	Inna kara
2017	25	17	8	2	1	1
2018	16	11	5	19	8	11
2019	20	18	2	83	12	71

Źródło danych: Sąd Rejonowy w Kołobrzegu

Tabela 5. Akty oskarżenia wniesione przez Prokuraturę Rejonową dotyczące przestępstw przeciwko rodzinie

Rok	Art. 207 kk	Art. 209 kk
2017	34	9
2018	23	52
2019	38	90

Źródło danych: Prokuratura Rejonowa w Kołobrzegu

Analizując dane pochodzące z Komendy Powiatowej Policji, Prokuratury Rejonowej w Kołobrzegu oraz Sądu Rejonowego w Kołobrzegu zauważyć można bardzo wysoki wzrost liczby postępowań oraz skazań związanych z niealimentacją rodzicielską. W 2017 r. Prokuratura Rejonowa wniosła 9 aktów oskarżenia w sprawach związanych z niealimentacją, w 2018 r. podobnych aktów oskarżenia wniesiono 52, a w 2019 aż 90. Dane sądowe wskazują, że z powodu niealimentacji w 2017 r. skazano ogółem 2 osoby, w 2018 r. 19 osób, natomiast w 2019 r. aż 83 osoby.

Tabela 6. Sprawcy przemocy w rodzinie w Gminie Miasto Kołobrzeg w latach 2017-2019

LATA	OGÓŁEM	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI	NIELETNI
2019	155	23	131	1
2018	77	13	62	2
2017	109	19	89	1

Źródło danych: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego

Tabela 7. Osoby dotknięte przemocą w rodzinie w mieście Kołobrzeg w latach 2017-2019

	Osoby dotknięte przemocą w mieście Kołobrzeg											
	2017				2018				2019			
	Ogólnie	K	M	D	Ogólnie	K	M	D	Ogólnie	K	M	D
Miasto Kołobrzeg	132	89	3	40	88	55	10	23	154	119	16	19

Źródło danych: Wydział Współpracy Społecznej Urzędu Marszałkowskiego WZP

Z danych obejmujących rok 2018 i 2019 wynika, że na terenie miasta następuje wzrost liczby osób dotkniętych przemocą. Przyrost o ponad 25% jest znaczącym, należy jednak pamiętać, że może on wynikać z różnych przyczyn, w tym ze skuteczności działań wspierających skierowanych do osób dotkniętych przemocą.

Wzrasta także liczba osób stosujących przemoc. W 2017 sprawcami przemocy było 109 osób, w 2018 r. było to 77 osób, natomiast w 2019 r. odnotowano znaczny wzrost liczby sprawców przemocy – do 155 osób. Jest to wskaźnik, który należy monitorować.

Tabela 8. Liczba osób dotkniętych przemocą, które skorzystały w latach 2017-2019 z różnych form poradnictwa

	Poradnictwo świadczone dla osób dotkniętych przemocą w latach 2017-2019 na terenie Miasta Kołobrzeg				
	ogólnie	medyczne	psychologiczne	prawne	socjalne
2017	2390	0	295	428	205
2018	2396	0	243	431	195
2019	126	0	75	45	6

Źródło: Wydział Współpracy Społecznej Urzędu Marszałkowskiego WZP

Tabela 9. Osoby dotknięte przemocą oraz stosujące przemoc, objęte procedurą Niebieskiej Karty w 2019 r.

Lp.	Osoby objęte procedurą Niebieska Karta	Liczba
1.	Kobiety dotknięte przemocą w rodzinie	119
2.	Mężczyźni dotknięci przemocą w rodzinie	16
3.	Małoletnie dzieci dotknięte przemocą w rodzinie	19
4.	Kobiety stosujące przemoc	23
5.	Mężczyźni stosujący przemoc	131
6.	Dorośle dzieci / bratanek / wnuki stosujące przemoc wobec rodziców / wujka	21
7.	Rodzice / dziadkowie / ojczym stosujący przemoc wobec dzieci / wnuków	30
8.	Brat stosujący przemoc wobec siostry	1
9.	Przemoc stosowana w małżeństwie / konkubinacie	102

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny, dane za 2019 r.

Tabela 10. Dane dotyczące procedur Niebieskiej Karty prowadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny

ROK	Liczba nowych formularzy Niebieska Karta A, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego w danym roku <i>(liczba nie uwzględnia formularzy dołączonych do toczących się postępowań)</i>	w tym zgłoszonych przez:					Zakończone procedury NK		Liczba powołanych Grup Roboczych/ Ilość Posiedzeń Grup Roboczych	Liczba Posiedzeń Plenarnych ZI / Ilość Posiedzeń Roboczych ZI
		policję	pomoc społeczną	MK ds. RPA	oświatę	Ochrona Zdrowia	Brak zasadności	Ustanie przemocy		
2019	116	140	19	0	15	0	34	59	116 Grup Roboczych 380 posiedzeń	4 posiedzenia plenarne 54 robocze
2018	73	68	14	1	6	0	32	40	73 grupy robocze 345 posiedzeń	3 posiedzenia plenarne 64 robocze
2017	107	113	29	0	6	1	41	57	107 grup roboczych 396 posiedzeń	5 posiedzeń plenarnych 54 posiedzenia robocze

Źródło: sprawozdania Zespołu Interdyscyplinarnego

Z danych statystycznych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kołobrzegu wynika, że najwięcej formularzy A Niebieskich Kart zostało założonych przez Policję – 140 w 2019 r., 68 w 2018 r. i 113 w 2017 r. Pracownicy pomocy społecznej w sprawozdawanym okresie założyli w sumie 62 Niebieskie Karty - A.

Najmniej formularzy A Niebieskiej Karty założyli przedstawiciele służby zdrowia – 1 kartę w 2017 r. Wzrasta natomiast liczba formularzy NK zakładanych przez przedstawicieli oświaty. W 2017 i 2018 założyli oni po 6 NK, w 2019 r. 15 formularzy.

W 2017 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 107 nowych formularzy Niebieska Karta – A, w 2018 roku wpłynęło znacząco mniej formularzy – tylko 73, natomiast w 2019 r. - 116 NK – A.

Z przedstawionych danych dotyczących miasta Kołobrzeg wynika, iż skala problemu przemocy w rodzinie jest kwestią wymagającą systemowego działania. Mimo iż nadal przemoc w rodzinie jest problemem wstydlivym, niechętnie ujawnianym, to coraz więcej osób decyduje się na poszukiwanie pomocy u przedstawicieli instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem temu zjawisku.

W listopadzie 2019 r. przeprowadzano Diagnozę Lokalnych Zagrożeń Społecznych. Jednym z badanych problemów było zjawisko przemocy z perspektywy dorosłych mieszkańców, dzieci, a także zjawisko przemocy rówieśniczej i przemocy w szkole. W badaniu ankietowym skierowanym do dorosłych mieszkańców wzięło udział 250 osób, w tym 159 kobiet oraz 91 mężczyzn. Średnia wieku respondentów wyniosła 35,9 lata.

Wyniki badań przedstawiają się następująco:

Tabela 11. Przekonania dorosłych mieszkańców Kołobrzegu na temat zjawiska przemocy w rodzinie

<i>Twierdzenie</i>	<i>Zdecydowani e prawdziwe</i>	<i>Raczej prawdziwe</i>	<i>Raczej nieprawdziw e</i>	<i>Zdecydowani e nieprawdziw e</i>
Przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol.	18%	54%	24%	4%
Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego.	3%	30%	49%	18%
Ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.	21%	13%	49%	17%
Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać.	0%	5%	6%	59%
Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary.	6%	35%	38%	20%

Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych.	0%	14%	53%	32%
---	----	-----	-----	-----

Źródło danych: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gminy Miasto Kołobrzeg, 2019 r.

Ankieterzy pytali mieszkańców o to, czy ich zdaniem powyższe twierdzenia są prawdziwe. Łącznie 72% badanych zdecydowanie lub raczej zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol. Spożywanie alkoholu często nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że wyleczenie uzależnienia od alkoholu nie oznacza automatycznie braku problemu przemocy w rodzinie.

W społeczności kołobrzeskiej nie jest rozpowszechnione przekonanie, że przemoc zdarza się tylko w tzw. „domach z marginesu” – łącznie 67% mieszkańców Kołobrzegu nie jest skłonnych myśleć schematycznie o przemocy w rodzinie. A większość (66%) zgadza się ze stwierdzeniem, że ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna. Jest to stwierdzenie prawdziwe, jednak należy pamiętać, że kobiety częściej stają się ofiarami przemocy, a wśród jej sprawców więcej jest mężczyzn.³

W sumie 41% badanych zgodziło się ze stwierdzeniem, że o przemocy można mówić wtedy, gdy widoczne są jej ślady na ciele, np. w postaci złamań czy siniaków. Również 14% respondentów za raczej prawdziwe uznała stwierdzenie, że instytucja policji nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych. Jednocześnie łącznie 95% badanych nie zgadza się ze stwierdzeniem, że przemoc domowa jest sprawą prywatną i powinna pozostać wolna od ingerencji innych. Poniższe wartości wskazują na niedostateczną świadomość badanych mieszkańców i nierównomierny poziom wiedzy na temat specyfiki przemocy.⁴

Przemoc w szkole

Agresja ujawniająca się w szkole często ma swoje źródła w przemocy domowej. Rodzice uczą swoje dzieci niewłaściwych wzorców reagowania i podejmowania kontaktów z innymi ludźmi. Przeprowadzone w ramach Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych ankiety pozwalają przyjrzeć się dokładniej nasileniu zjawiska agresji w środowisku szkolnym.

W ankiecie zapytano uczniów jak często doświadczają różnych form przemocy ze strony innych uczniów, nauczycieli i opiekunów. Ankieta dla uczniów zawierała informacje wprowadzające o tym, czym jest przemoc i jakie może przybierać formy.

Jak wynika z danych co najmniej 38% lub więcej uczniów w badanych szkołach w Kołobrzegu deklaruje, że nie była ofiarą fizycznej przemocy w szkole (od 38% w SP6 do 73% w ILO).

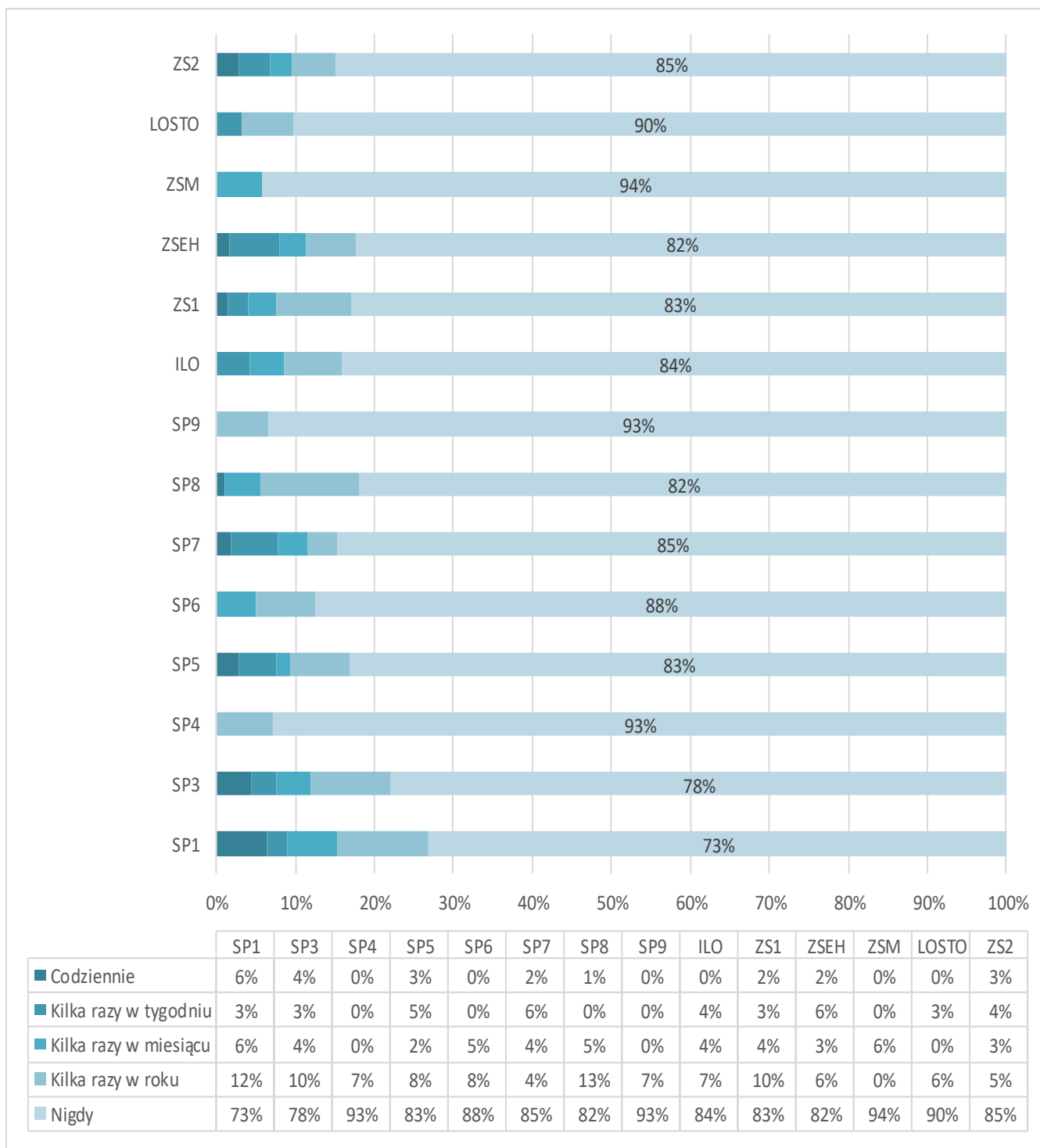
Relatywnie niewielki odsetek uczniów przyznaje, że codziennie doświadcza w szkole przemocy rówieśniczej. Znaczna większość badanych uczniów szkół w Kołobrzegu deklaruje, że nie była ofiarą przemocy szkolnej od 63% w SP7 do 88% w ZSM. Niewielki odsetek uczniów (od 0% w SP4, SP9 i ZSM do 8% w SP1, SP3 i SP6) przyznaje, że codziennie doświadcza w szkole przemocy w różnorodnych formach (fizycznej bądź psychicznej) ze strony pedagogów.

³ Źródło: <http://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,Przemoc-w-rodzinie.html>

⁴ Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych Gminy Miasto Kołobrzeg, 2019 r. s. 34

Niewielki odsetek uczniów (od 0% w SP4, SP6, SP9, ILO, ZSM oraz LOSTO do 6% w SP1) przyznaje, że **codziennie doświadcza w domu rodzinnym przemocy** w różnorodnych formach (fizycznej bądź psychicznej) ze strony swoich rodziców lub opiekunów.

Tabela 12. Częstotliwość doświadczania przez uczniów przemocy fizycznej ze strony rodziców lub opiekunów

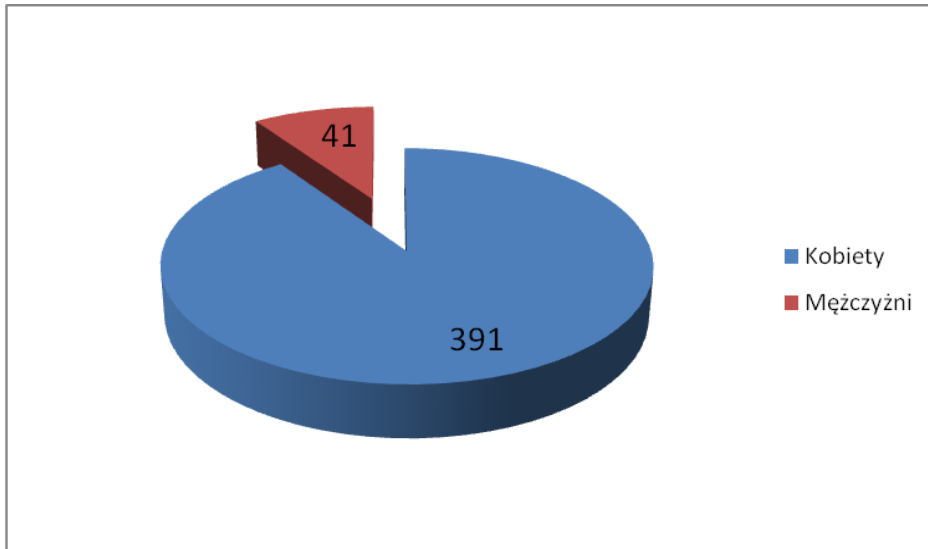

W celu zbadania wiedzy i opinii mieszkańców Kołobrzegu na temat zjawiska przemocy w rodzinie w listopadzie 2020 r. przeprowadzono anonimową ankietę na ten temat. W ankiecie wzięły udział 432 osoby.

Analiza wyników badania ankietowego przedstawia się następująco:

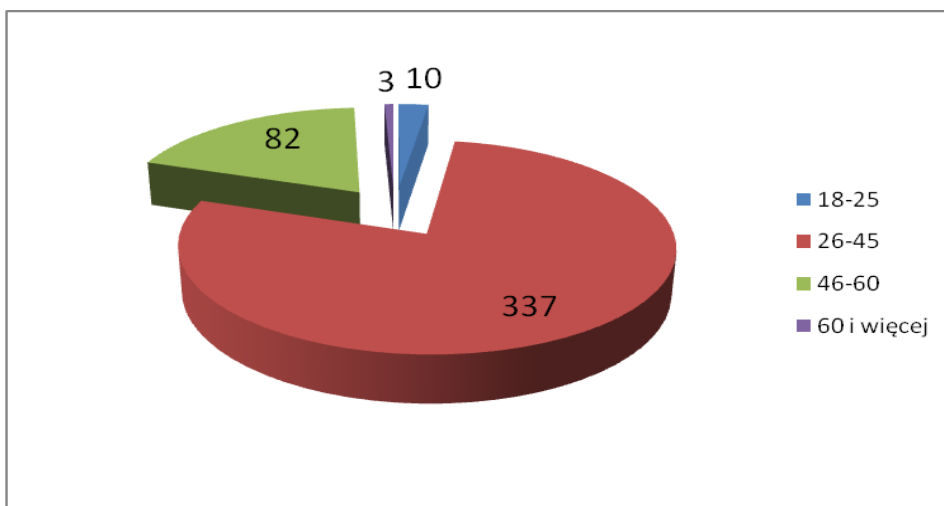
Pytanie 1. Płeć

W badaniu wzięło udział 91% kobiet i 9% mężczyzn.

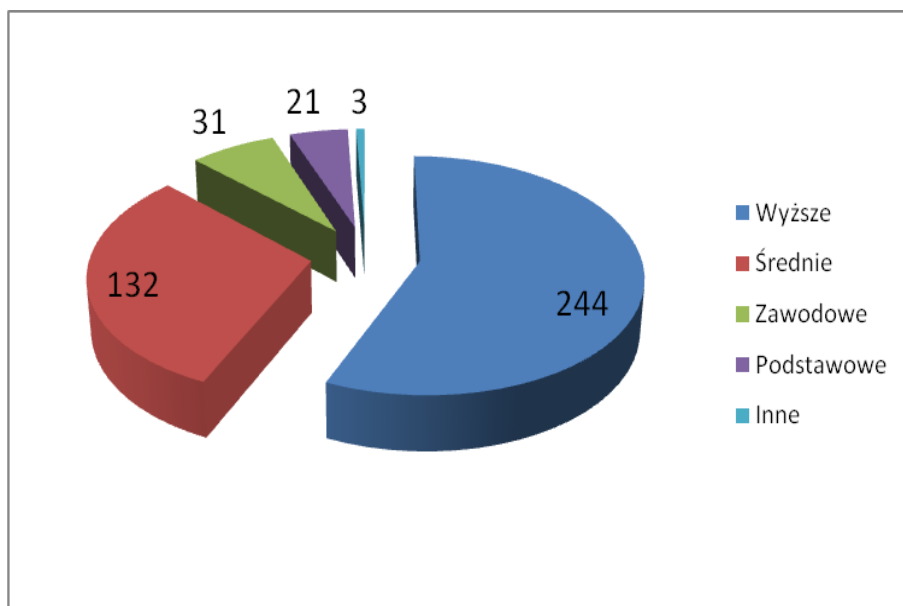
Pytanie 2. Wiek

Przeważająca większość badanych bo aż 78% to osoby w grupie wiekowej 26 - 45 lat, 19% to respondenci w wieku 46-60 lat, 2% w wieku 18-25 lat, 1% to badani w wieku 60 lat i więcej

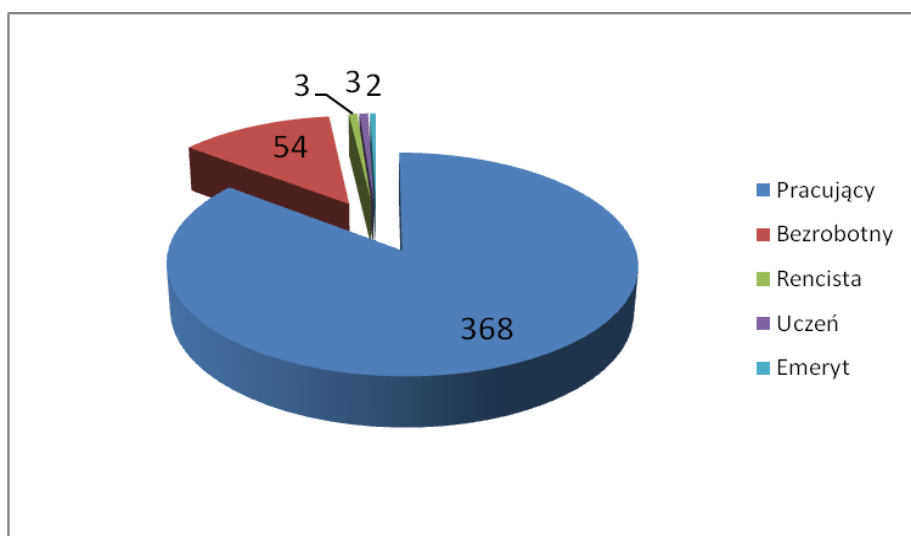
Pytanie 3. Wykształcenie

W badaniu wzięło udział 57% osób z wykształceniem wyższym, 37 % z wykształceniem średnim, 7% zawodowym, wykształcenie podstawowe i inne to 6%.

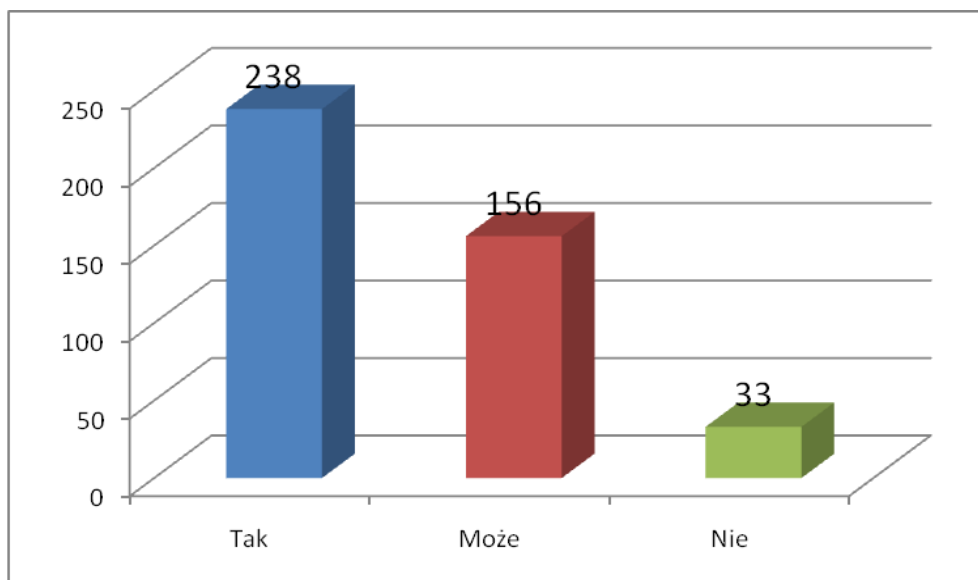
Pytanie 4. Status zawodowy

Zdecydowana większość bo aż 86% to osoby pracujące, 13% bezrobotne, 1,7% to emeryci i renciści i 1% osoby uczące się.

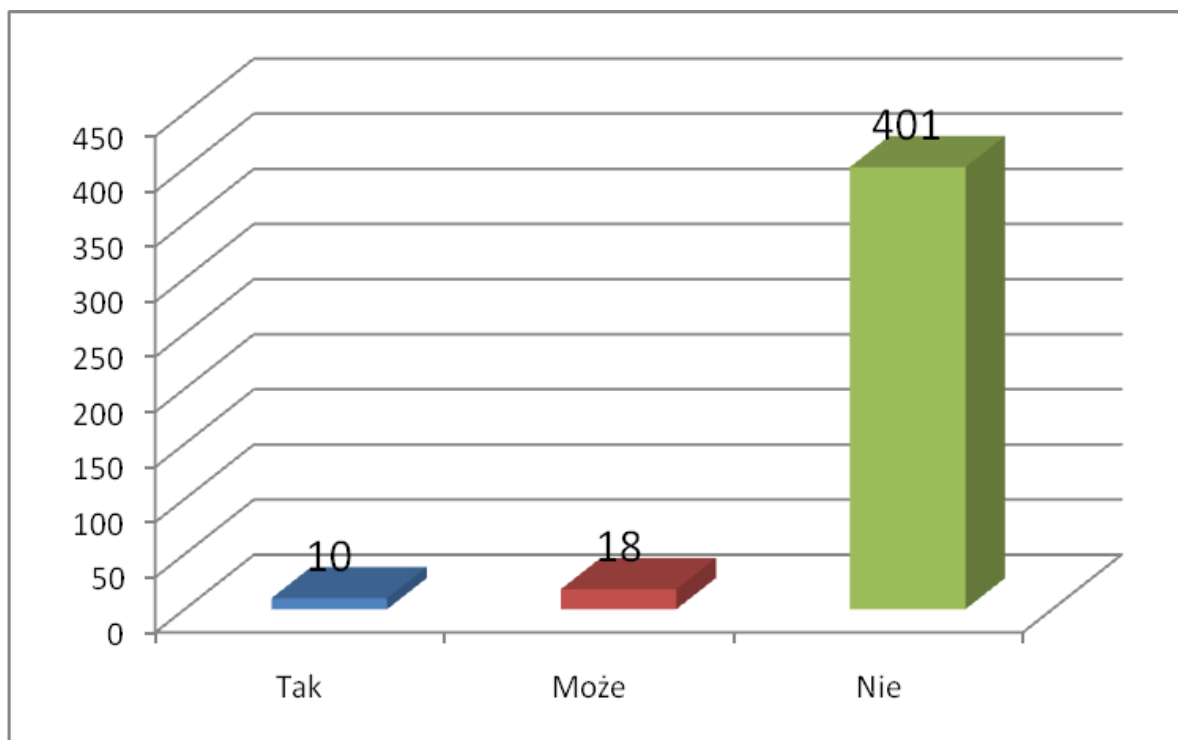
Pytanie 5. Czy Pana/ Pani zdaniem w naszej gminie występuje zjawisko przemocy domowej?

Zjawisko przemocy domowej w mieście Kołobrzeg zauważa 238 badanych, natomiast 33 nie zauważa takiego zjawiska, aż 156 osób nie ma zdania na ten temat.

Pytanie 6. Czy Pana/Pani zdaniem przemoc w rodzinie to sprawa prywatna, nikt nie powinien się wtrącać?

Na pytanie czy Pani/Pana zdaniem przemoc w rodzinie to sprawa prywatna i nikt nie powinien się wtrącać aż 94% badanych odpowiedziało negatywnie, tylko 2% badanych odpowiedziało twierdząco, a 4% nie zajęło jednoznacznego stanowiska zaznaczając odpowiedź może.

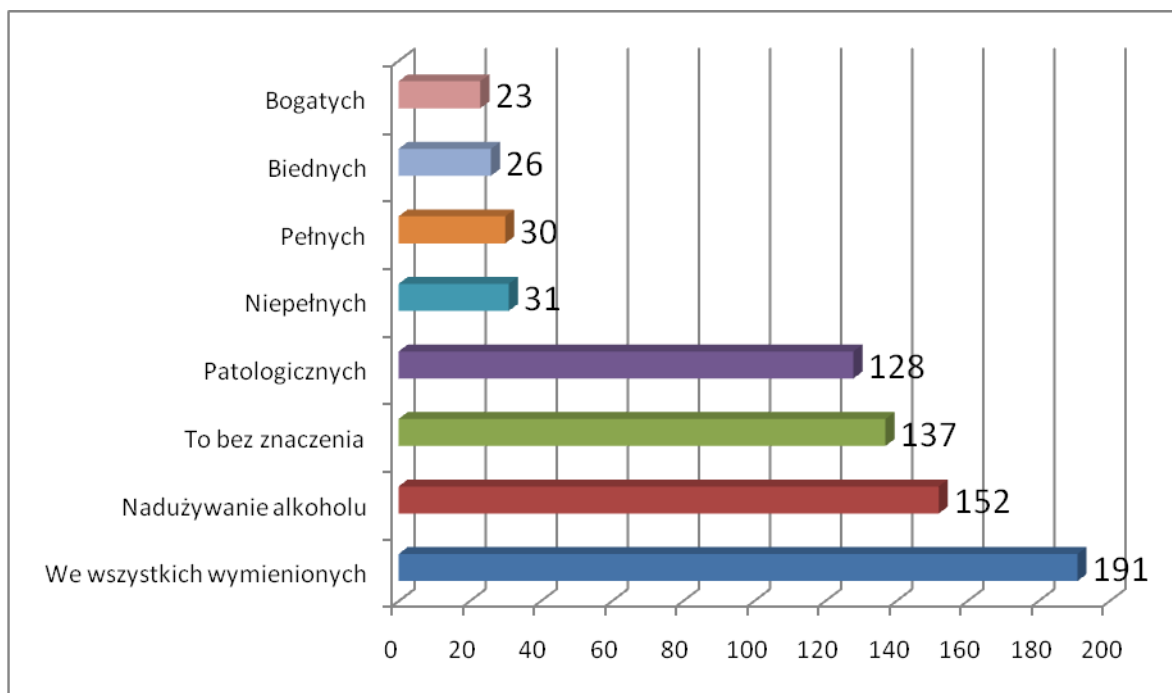

Pytanie 7. W jakich rodzinach Pana/Pani zdaniem najczęściej występuje przemoc?

Najwięcej bo 328 badanych uważa, że przemoc może występować w wszystkich przypadkach wymienionych w ankiecie lub nie ma znaczenia o jakim statusie materialnym jest rodzina, czy jest to rodzina pełna czy niepełna, nadużywająca alkoholu, czy tzw. patologiczna.

Jednak dla 152 badanych za przemoc w rodzinie odpowiada nadużywanie alkoholu. 128 osób uważa że przemoc występuje w rodzinach patologicznych.

Na dość równym poziomie występuje zestawienie rodzin pełnych (30 osób) z rodzinami niepełnymi (31 osób) oraz rodzin bogatych (23 osoby) z rodzinami biednymi (26 osób).

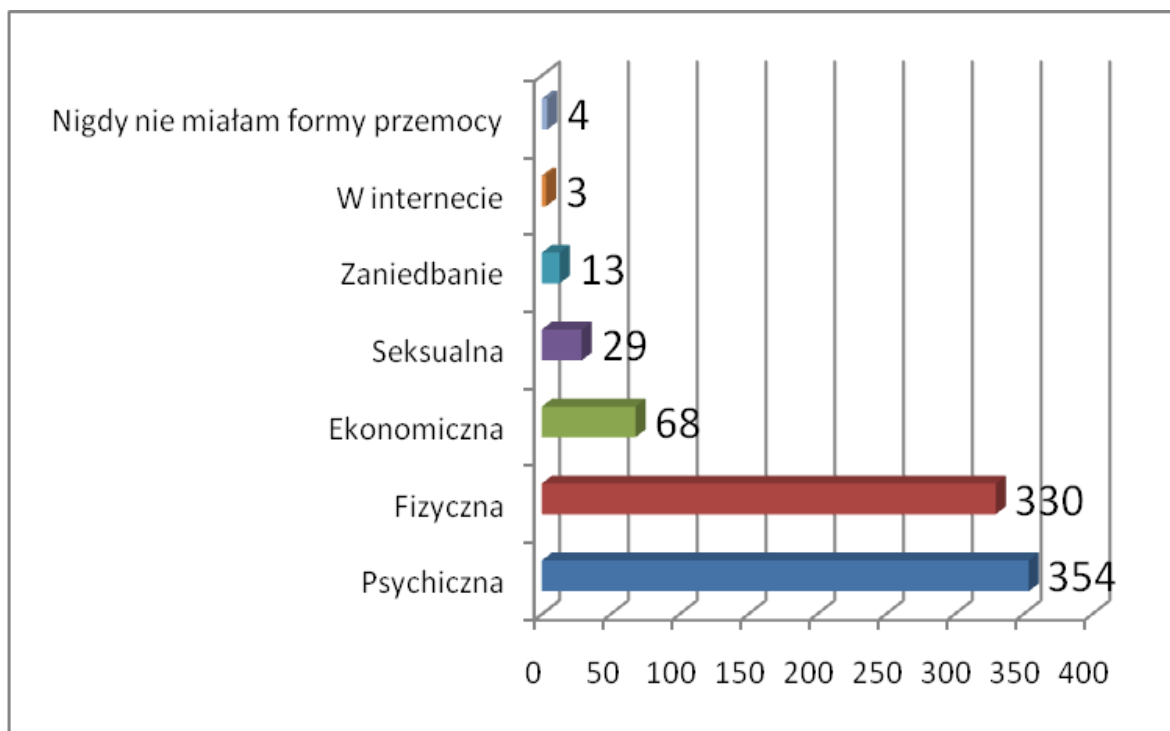

Pytanie 8. Jakże zna Pan/ Pani formy przemocy?

Na pytanie otwarte jakie zna Pan/Pani formy przemocy zdecydowana większość wymieniła dwie formy przemocy psychiczną 354 osoby i fizyczną 330 osób.

Zdecydowanie mniej, bo 68 ankietowanych wymieniło ekonomiczną formę przemocy, a 29 osób seksualną, a tylko 13 osób wskazało zaniedbanie jako formę przemocy.

3 osoby wspomniały o przemocy występującej w Internecie, 4 osoby zaznaczyły że nigdy nie doświadczyły przemocy.

Pytanie 9. Które z poniższych zjawisk są według Pana/ Pani przemocą? Zaznacz wszystkie właściwe odpowiedzi.

Zgodnie z poprzednim pytaniem ankietowani zaznaczyli formy przemocy które są im najbardziej znane, jest to zadawanie bólu fizycznego zaznaczone przez 423 osoby oraz obrażanie, obrzucanie wyzwiskami i przekleństwami, które wskazało 415 osób.

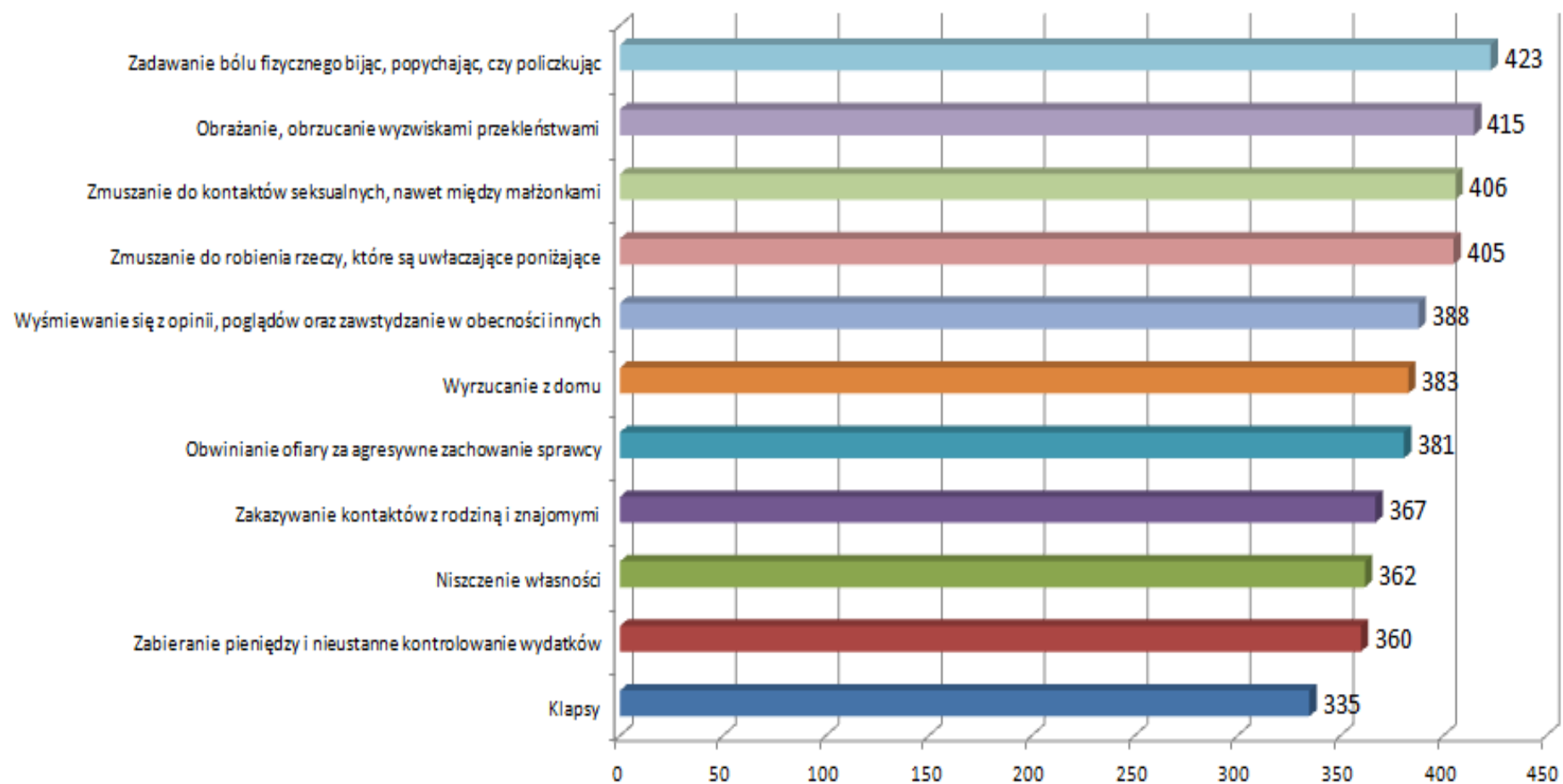
Duża część badanych wskazała zmuszanie do kontaktów seksualnych, nawet pomiędzy małżonkami - 406 osób oraz zmuszanie do robienia rzeczy, które są uwłaczające i poniżające - 405 osób.

Wyśmiewanie się z opinii, poglądów oraz zawstydzanie w obecności innych zaznaczyło 388 ankietowanych a wyrzucanie z domu 383 osoby.

Wg 381 osób przemocą jest również obwinianie ofiary za agresywne zachowanie sprawcy a także zakazywanie kontaktów z rodziną (367 osób)

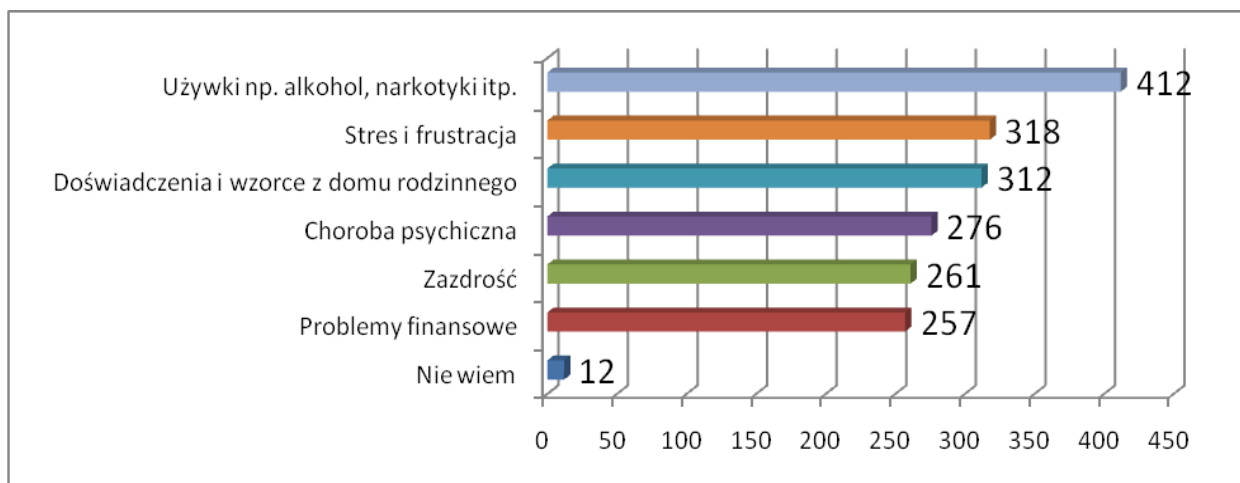
Niszczenie własności wskazały 362 osoby, zabieranie pieniędzy i nieustanne kontrolowanie wydatków 360 osób. Na klapsy zwróciło uwagę 335 osób.

Analiza graficzna wyników zaprezentowana została na kolejnej stronie.

Pytanie 10. Co według Pana/ Pani jest najczęstszą przyczyną przemocy w rodzinie? (Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

Za najczęstszą przyczynę występowania przemocy w rodzinie ankietowani uznali używki (alkohol, narkotyki itp.) odpowiedź wskazało 412 osób. Stres i frustrację zaznaczyło 318 osób. Za przyczynę przemocy w rodzinie 312 respondentów wskazało doświadczenia oraz wzorce wyniesione z domu rodzinnego, 276 ankietowanych chorobę psychiczną, 261 osób zazdrość, 257 osób problemy finansowe.

Podobne pytanie skierowano do rodziców w ankiecie prowadzonej na potrzeby Lokalnej Diagnostyki Zagrożeń Społecznych. Rodziców zapytano o to, co ich zdaniem jest powodem zachowań agresywnych wewnątrz rodziny. Na pytanie można było udzielić więcej niż jednej odpowiedzi. Najwięcej zaznaczeń uzyskały odpowiedzi: nieumiejętność radzenia sobie z problemami (od 50% do 100% zapytanych rodziców wybrało tę odpowiedź) oraz uzależnienia (od 21% do 69% odpowiedzi).⁵

Pytanie 11. Jakie Pani/Pana zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na postępowanie SPRAWCÓW przemocy w rodzinie? (można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź).

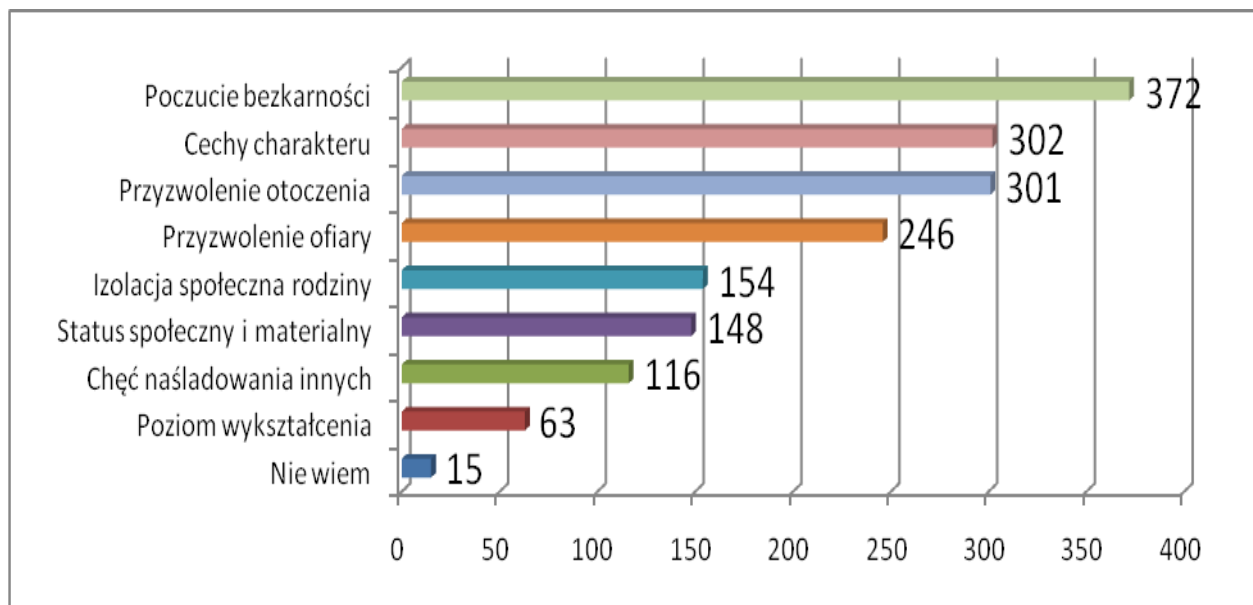
Na zachowanie sprawców przemocy wg ankietowanych największy wpływ ma przede wszystkim poczucie bezkarności sprawców tą odpowiedź zaznaczyło aż 372 osoby.

302 osoby uznały również, że duży wpływ mają cechy charakteru. Zaskakująco dużo osób uważa, że na postępowanie sprawców wpływa przyzwolenie otoczenia (301 osób) i przyzwolenie ofiary (246 osób).

Znacznie mniejszy wpływ wg ankietowanych ma izolacja społeczna rodziny (154 osoby), status społeczny i materialny (148 osób) i chęć naśladowania innych (116 osób).

⁵ Diagnostyka Lokalnych Zagrożeń Społecznych Gminy Miasto Kołobrzeg, 2019 r. s. 118

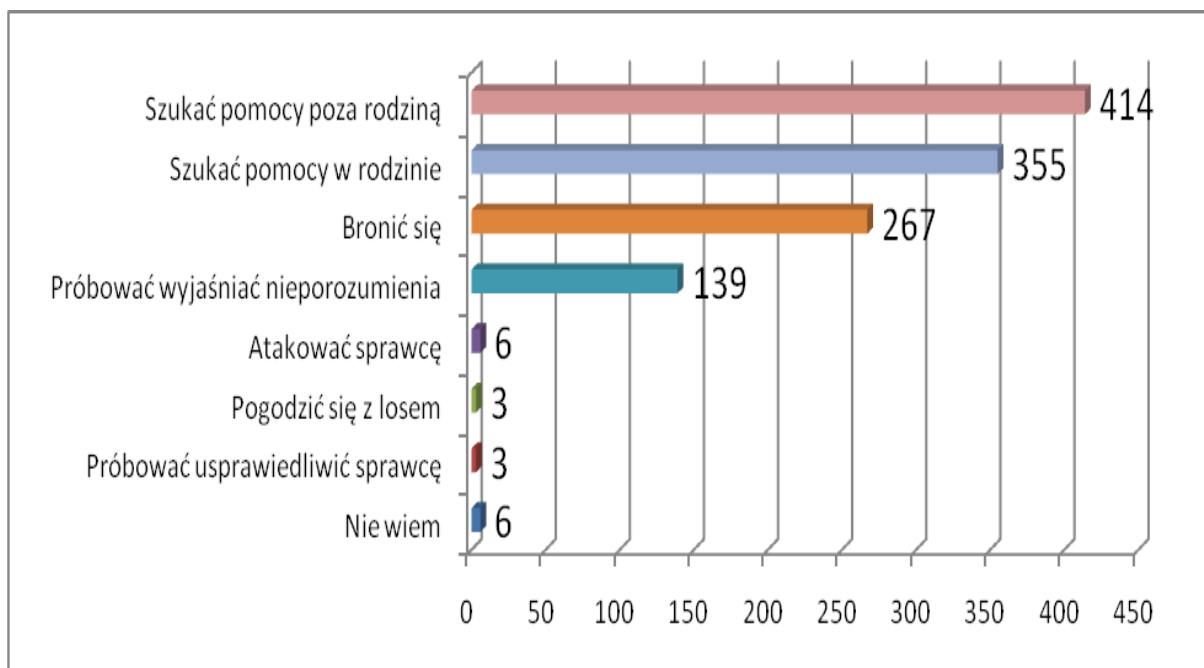
Najmniejsze znaczenie ma wykształcenie, tak uważa 64 ankietowanych. 15 osób nie wie jakie czynniki odpowiadają za zachowanie sprawców.

Pytanie 12. Jak Pani/Pana zdaniem powinna zachowywać się OFIARA przemocy w rodzinie? (można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

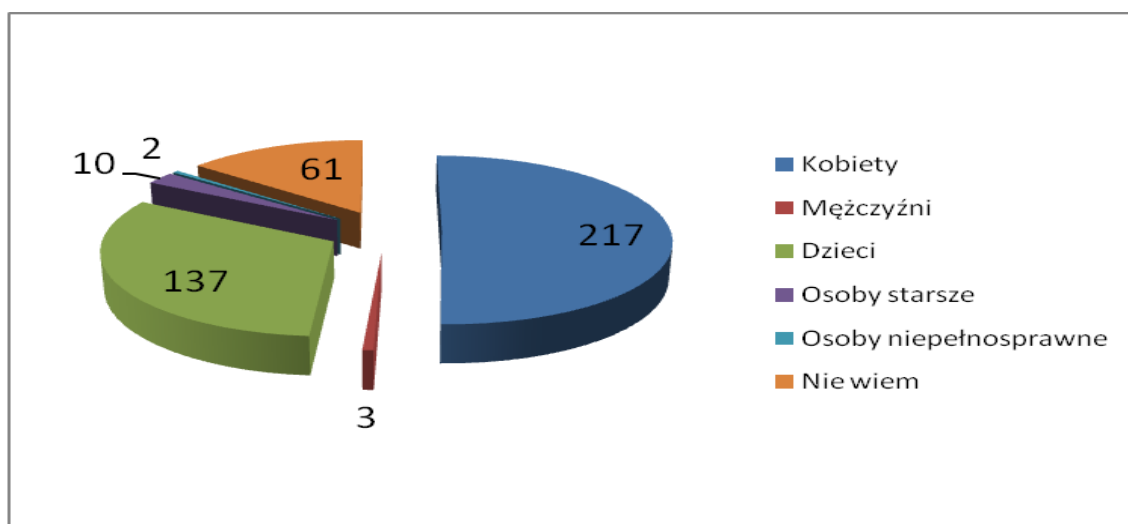
Ofiara przemocy w rodzinie wg 414 ankietowanych powinna szukać pomocy poza rodziną, ale jednocześnie 355 osób uważa, że powinna szukać tej pomocy w rodzinie (może mieć na to wpływ ciągle przekonanie, że przemoc to sprawa rodzinna). 267 osób uważa, że ofiara przemocy powinna się bronić a 139 osób że wyjaśnić nieporozumienia.

Znikomy odsetek badanych uważa, że należy atakować sprawcę (6 osób) ale jeszcze mniej bo tylko 3 osoby uważają że ofiara przemocy powinna pogodzić się losem lub próbować usprawiedliwić sprawcę. Nie ma zdania 6 osób.

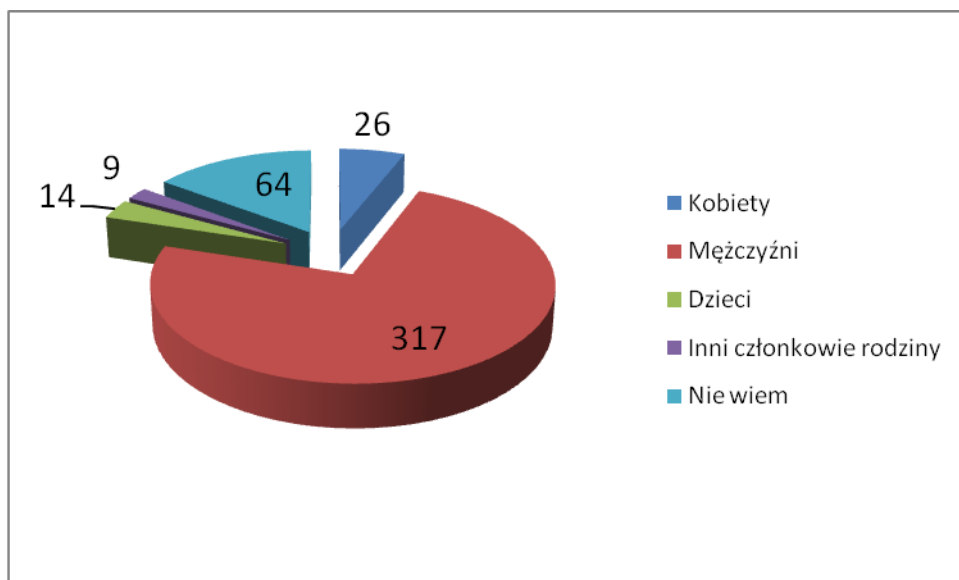
Pytanie 13. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej OFIARĄ przemocy w rodzinie w gminie? (proszę zaznaczyć jedną odpowiedź).

Najczęściej ofiarą przemocy w rodzinie są wg badanych kobiety tak uważa 217 osób i dzieci 137 osób. Osoby starsze wskazało 10 osób a tylko 3 osoby wskazało mężczyzn jako ofiarę przemocy. Aż 91% badanych to kobiety, co może mieć wpływ na wyniki. Osoby niepełnosprawne wskazały 2 osoby. 61 osób nie ma zdania.

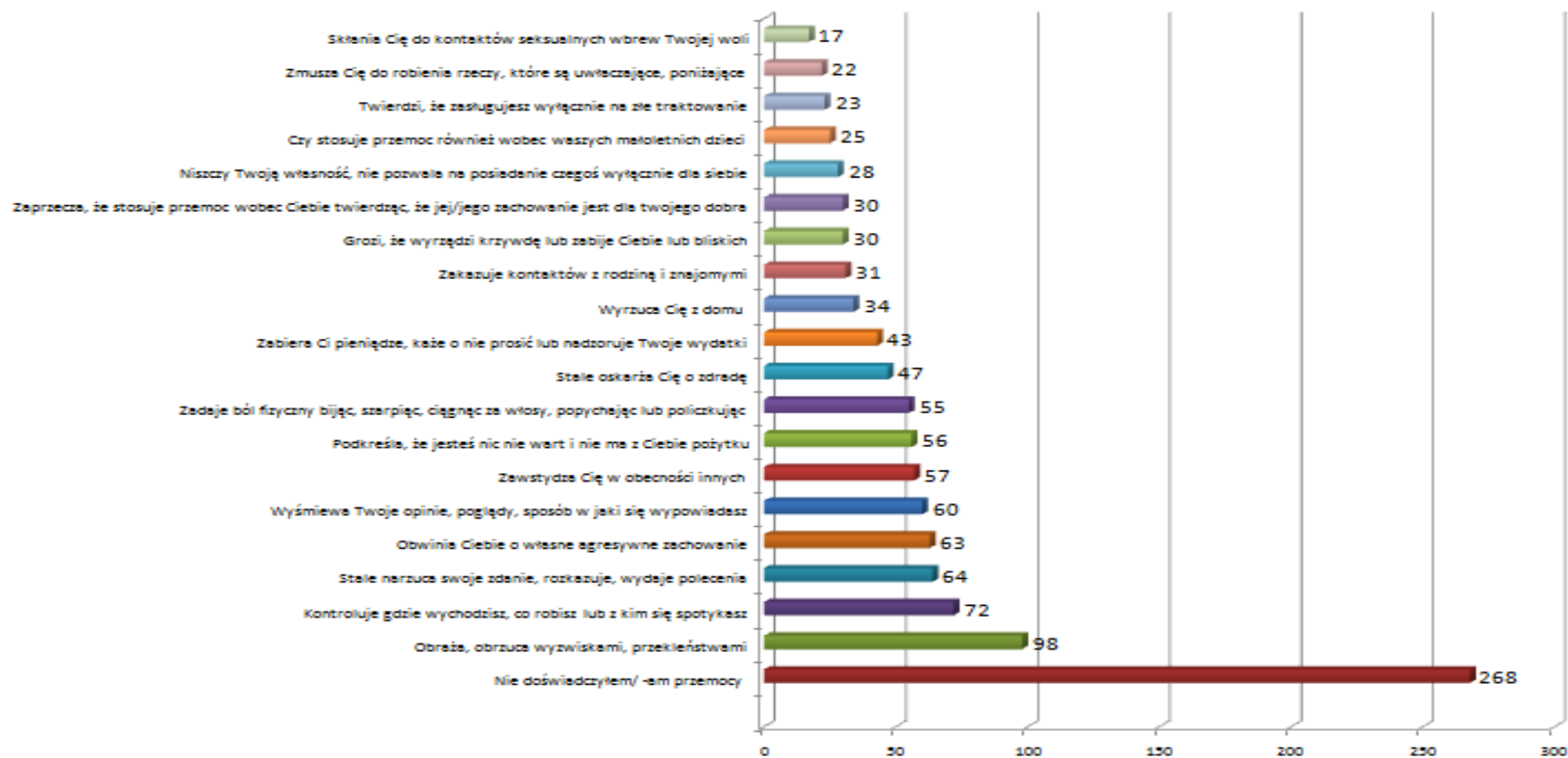

Pytanie 14. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej SPRAWCĄ przemocy w rodzinie w rodzinie? (proszę zaznaczyć jedną odpowiedź)

Jako najczęstszych sprawców przemocy ankietowani wskazali mężczyźni – 317 osób, kobiety wskazało 26 osób, dzieci wskazało 14 osób a innych członków rodziny wskazało 9 osób. 64 osoby zaznaczyło odpowiedź nie wiem.

Pytanie 15. Poniżej wymieniono różne formy przemocy, jakie mogą mieć miejsce w rodzinie. Proszę odpowiedzieć twierdząco, jeśli doświadczył Pan/ Pani którejś z poniższych form.

Największa liczba ankietowanych - 268 osób zaznaczyło odpowiedź, nie doświadczyłem przemocy, ale już 98 osób doświadczyło obrażania, obrzucania wyzwiskami i przekleństwami. 72 osoby doświadczyły różnych form kontrolowania (wyjść, spotkań oraz tego co robią), a 64 osoby doświadczyły narzucania zdania, wydawania rozkazów, wydawania poleceń. Natomiast 63 ankietowanych zostało obwinionych za agresywne zachowanie oprawcy.

60 respondentów doświadczyło również wyśmiania ich poglądów, opinii oraz wypowiedzi a zawstydzanie w obecności innych przeżyło 57 osób.

Podkreślanie, że jest się nic nie wartym usłyszało 56 osób, a zadawanie bólu fizycznego poprzez bicie, szarpanie, ciągnięcie za włosy, popychanie lub policzkowanie doznało 55 badanych.

Ciągłego oskarżania o zdradę doświadczyło 47 osób a zabierania pieniędzy, nakazu proszenia o nie lub nadzorowania wydatków doznały 43 osoby.

Tak form przemocy jak wyrzucanie z domu zaznaczyły 34 osoby a zakazu kontaktów z rodziną i znajomymi 31 osób.

30 ankietowanych jako doświadczoną w życiu formę przemocy wskazało dwie odpowiedzi: pierwsza - to groźby, że zostanie wyrządzona mu krzywda lub że zostanie zabity on lub ktoś z bliskich, druga - to zaprzeczanie stosowania przemocy wobec jej osoby oraz próba przekonania, że zachowanie sprawcy jest dla jej dobra.

Niszczenia własności oraz zakazu posiadania czegoś wyłącznie dla siebie doświadczyło 28 osób.

Stosowanie przemocy również wobec małoletnich dzieci wskazało 25 osób.

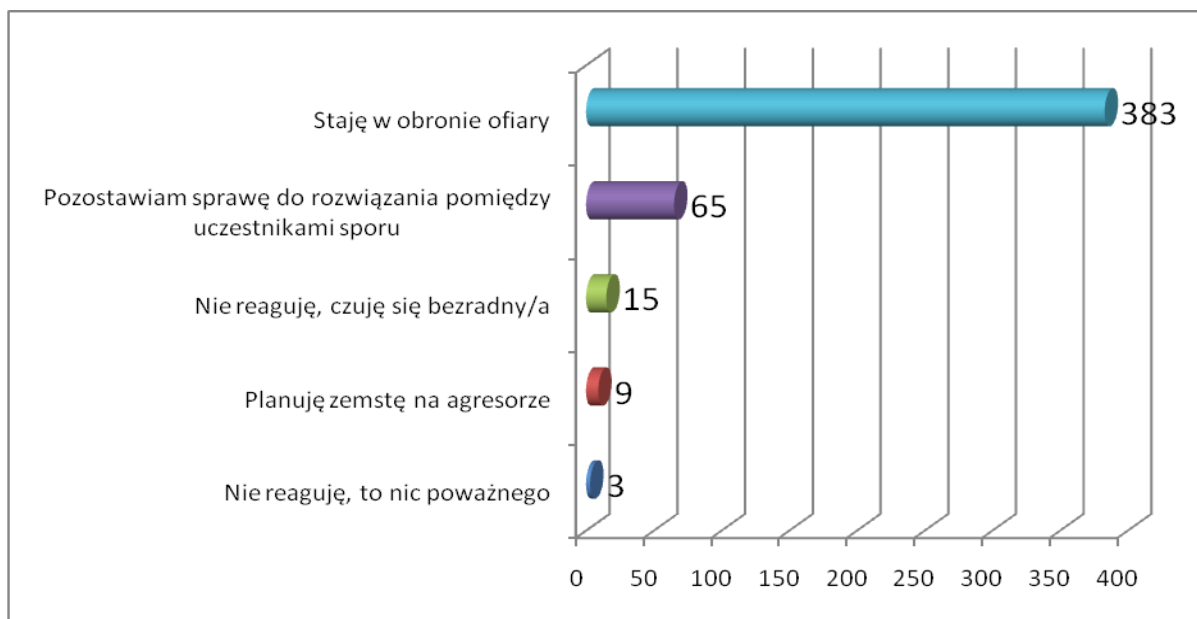
Informację, że zasługuje się wyłącznie na złe traktowanie usłyszało w swoim życiu 23 badanych, a zmuszania do robienia rzeczy, które są uwłaczające poniżające 22 osoby.

Skłanianie do kontaktów seksualnych wbrew woli oraz brutalnego i wulgarnego traktowania w pożyciu seksualnym doświadczyło razem 25 ankietowanych.

Pytanie 16. W jaki sposób zareagowałby/a Pan/Pani na przejaw przemocy w rodzinie? (Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź) Zaznacz wszystkie właściwe odpowiedzi.

Na przejaw przemocy w rodzinie 383 osoby stanęłyby w obronie ofiary, ale 65 osób uważa że właściwe jest pozostawienie sprawy do rozwiązania pomiędzy uczestnikami sporu. 15 osób w ogóle by nie zareagowało czując się bezradnym. 9 osób planowałoby zemstę na agresorze.

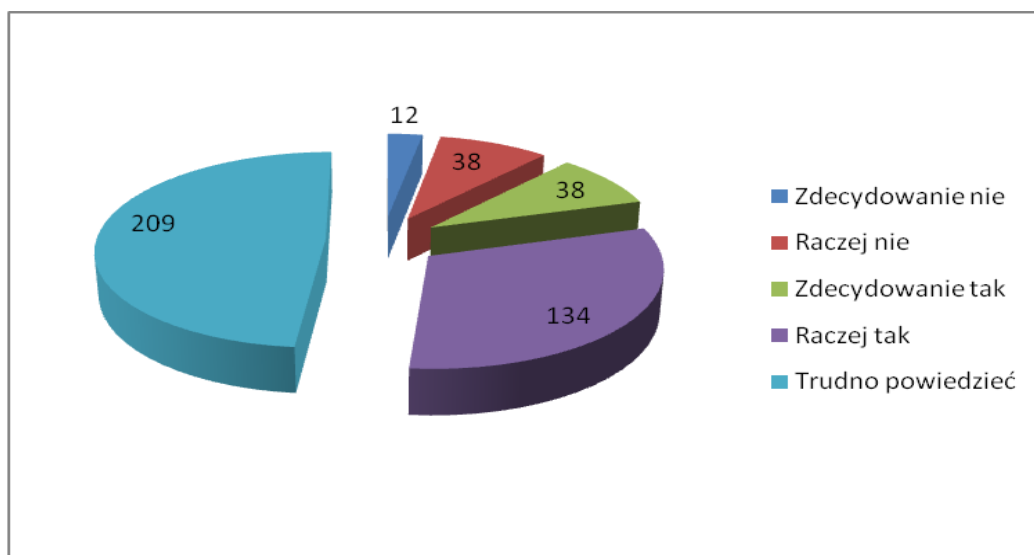
3 osoby nie zareagowałyby uważając, że to nic poważnego.

Pytanie 17. Czy Pana/Pani zdaniem ofiary przemocy na terenie Gminy Miasto Kołobrzeg mogą liczyć na pomoc? Zaznacz tylko jedną odpowiedź.

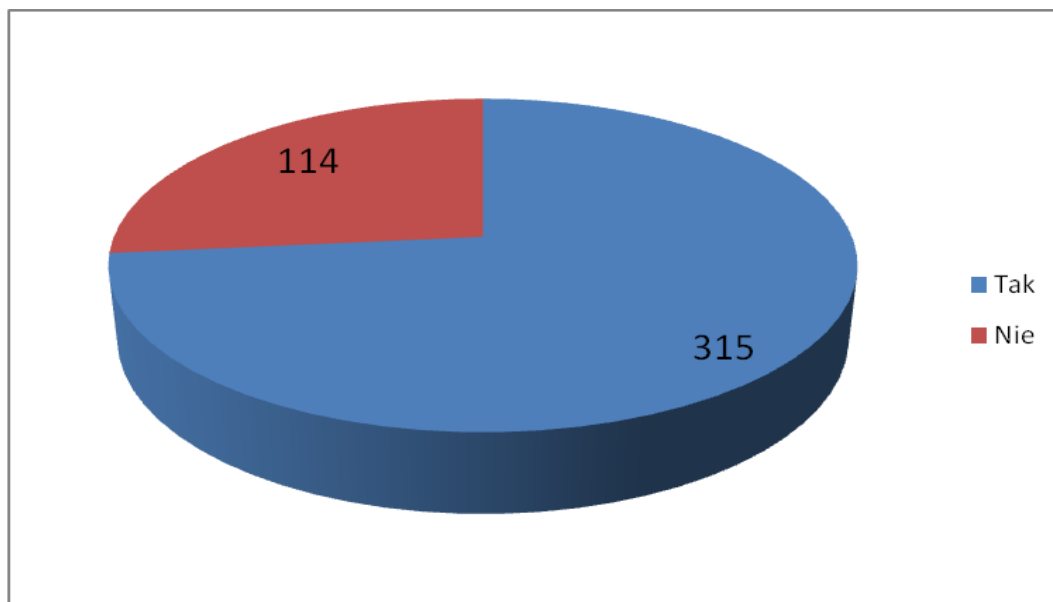
Na pytanie czy na terenie Gminy Miasto Kołobrzeg ofiary przemocy mogą liczyć na pomoc aż 209 ankietowanych zaznaczyło odpowiedź trudno powiedzieć, 134 osoby odpowiedziało raczej tak, zdecydowanie tak odpowiedziało tylko 38 badanych. Raczej nie - 38 osób, zdecydowanie nie - zaznaczyło 12 osób.

Takie odpowiedzi wskazują, że mieszkańcy często nie wiedzą jakie formy pomocy oferuje Gmina Miasto Kołobrzeg. Wskazuje także na potrzebę przeprowadzenia kampanii informacyjnej która wskaże, gdzie ofiara przemocy może uzyskać pomoc.

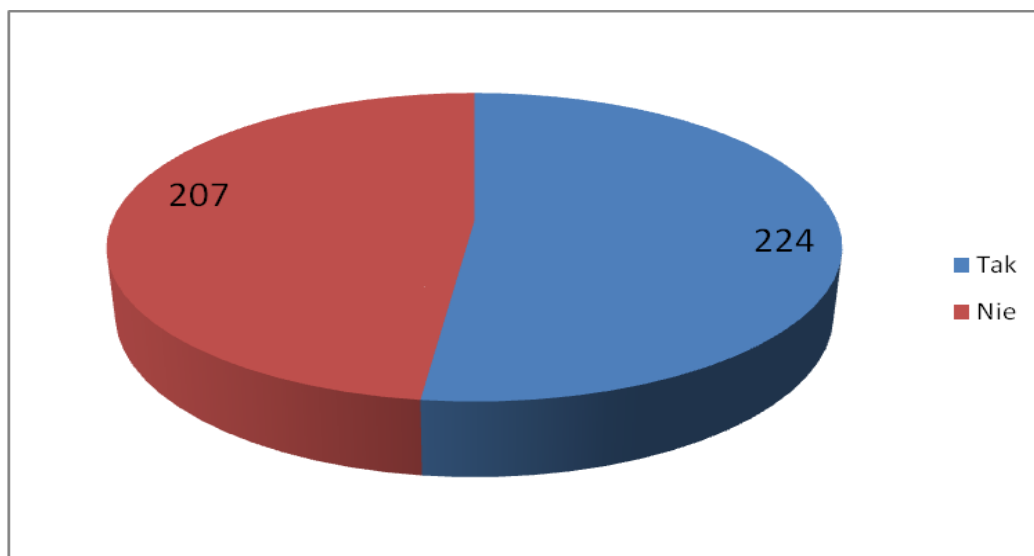
Pytanie 18. Czy wie Pan/Pani gdzie szukać pomocy w przypadku doświadczenia przemocy? Zaznacz tylko jedną odpowiedź.

Na pytanie czy wie Pan/Pani gdzie szukać pomocy w przypadku doświadczenia przemocy 73 % badanych zaznaczyło odpowiedź tak a 27% zaznaczyło odpowiedź nie.

Pytanie 19. Czy słyszał/a Pan/Pani o Zespole ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kołobrzegu? Zaznacz tylko jedną odpowiedź.

Bardzo ważny wydaje się fakt, że tylko 52% badanych słyszała o Zespole ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. 48% ankietowanych zaznaczyła odpowiedź nie

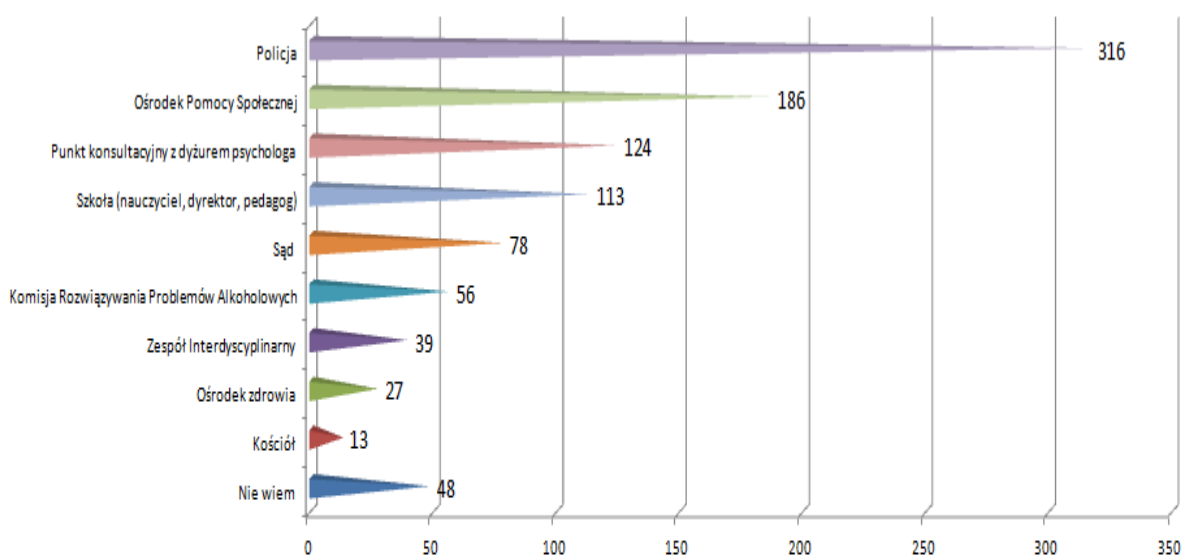

Pytanie 20. Do której z wymienionych poniżej instytucji zajmującej się pomocą osobom dotkniętym przemocą w rodzinie Pan/Pani zgłosił/a by się po pomoc? (Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź).

Jako instytucję do której ankietowani zgłosiliby się o pomoc w zetknięciu z przemocą w rodzinie zdecydowana większość bo aż 316 osób wskazało policję, na drugim miejscu znalazł się Ośrodek Pomocy Społecznej - 186 osób, a na trzecim Punkt konsultacyjny z dyżurem psychologa - 124 osoby.

113 osób wskazało szkołę (nauczyciela, dyrektora, pedagoga), 78 osób wskazało sąd. Zaskakująco mało bo tylko 56 osób wskazało Komisję ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a Zespół Interdyscyplinarny tylko 39 osób. Jeszcze mniej osób zaznaczyło Ośrodek zdrowia - 27 osób i kościół - 13 osób. 48 osób nie ma zdania.

Dane te są zbieżne z danymi dotyczącymi podmiotów, które zakładają „Niebieską Kartę”. Podmiotami tymi najczęściej są policja lub Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, w dalszej kolejności placówki oświatowe.

Pytanie 21. Co powinno się zmienić, by działania zmierzające do przeciwdziałania przemocy były bardziej skuteczne? (Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź).

Aby działania zmierzające do przeciwdziałania przemocy były bardziej skuteczne, konieczne jest przede wszystkim zwiększenie bezpieczeństwa osób poszkodowanych (283 osoby), równie ważne jest zwiększenie dostępności różnych form pomocy dla osób doznających przemocy (262 osoby) oraz lepsza komunikacja i szybszy przepływ informacji między przedstawicielami służb (257 osób).

Ankietowani w wielu przypadkach bo aż w 252 wskazali na konieczność przyspieszenia realizacji działań pomocowych i interwencyjnych. 218 osób uważa jednocześnie, że przydałaby się lepsza koordynacja działań służb i instytucji a także zwiększenie dostępności działań pomocowych dla osób doznających przemocy (204 osoby). 134 osoby uważają, że niewystarczająca jest również pomoc finansowa i materialna dla osób doznających przemocy.

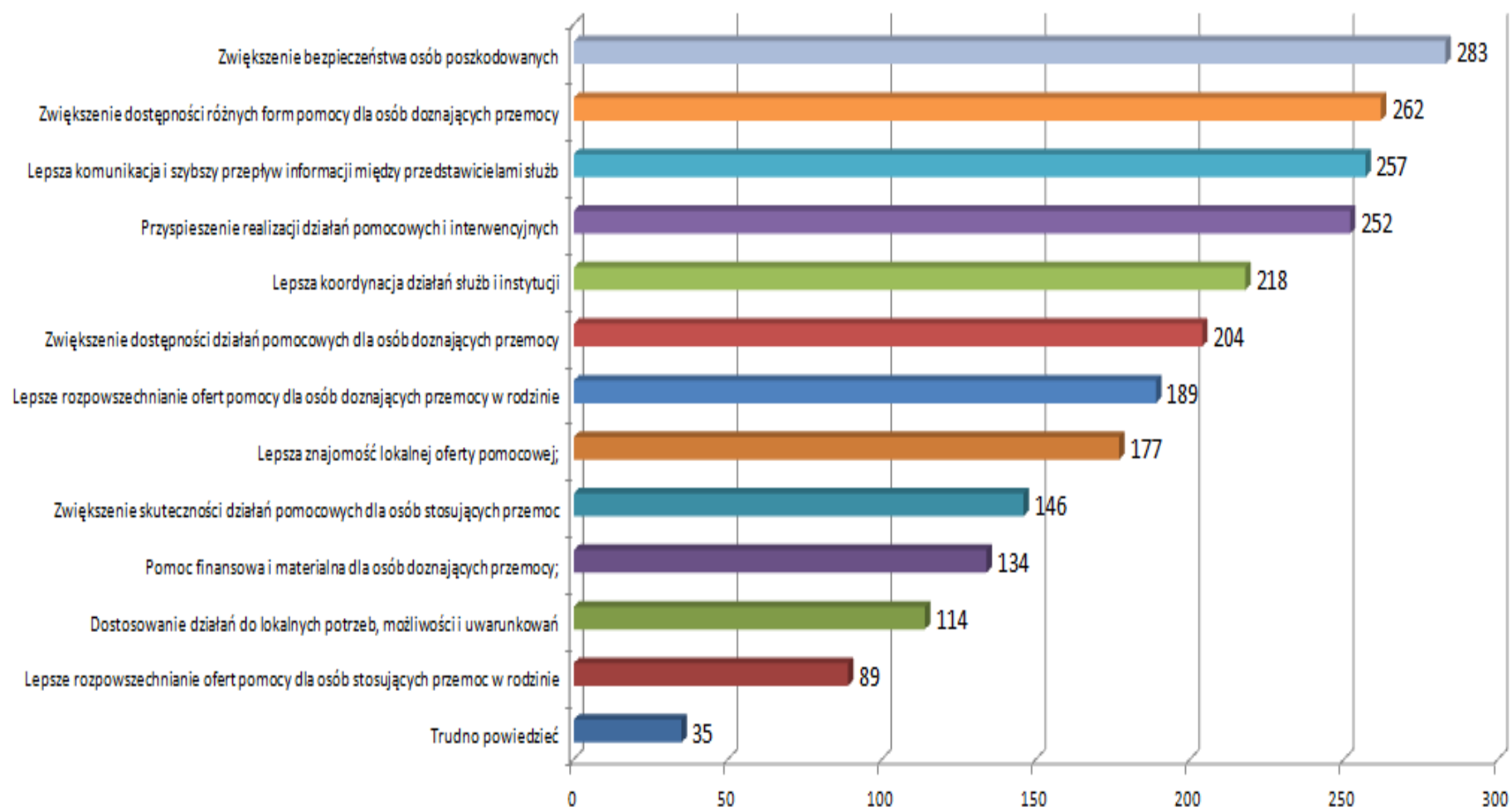
Po raz kolejny z badania wynika, że konieczne jest efektywniejsze rozpowszechnianie ofert pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie (189 osób) oraz zapoznanie ofiar z lokalną ofertą pomocową (177 osób).

W odczuciu ankietowanych konieczny jest wzrost skuteczności działań pomocowych dla osób stosujących przemoc (146 osób) oraz lepsze ich rozpowszechnianie (89 osób).

35 osób nie zajęło stanowiska w sprawie.

Na podstawie tego pytania można zauważyć, że ankietowani uznali, iż dotychczasowe formy pomocy są niewystarczające dla osób poszkodowanych jak i osób stosujących przemoc. Konieczne jest również zapewnienie bezpieczeństwa osobom poszkodowanym, poprzez szybką, skuteczną skorelowaną reakcję służb zajmujących się pomocą dla ofiar przemocy. Po raz kolejny ankietowani wskazali na konieczność rozpowszechniania dostępu do ofert oraz instytucji pomocowych w Gminie Miasto Kołobrzeg.

Graficzne przedstawienie wyników zostało zaprezentowane na kolejnej stronie.

V. DIAGNOZA ZASOBÓW INSTYTUCJONALNYCH

Gmina Miasto Kołobrzeg nie posiada w pełni wystarczających zasobów instytucjonalnych, które służyłyby do zabezpieczenia wszystkich potrzeb społecznych w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Istnieje zatem konieczność współpracy ze specjalistycznymi instytucjami powiatowymi, szczególnie w zakresie działań skierowanych do sprawców przemocy w rodzinie, a także z innymi podmiotami realizującymi program oraz organizacjami pozarządowymi.

W Gminie Miasto Kołobrzeg oraz w strukturach Powiatu Kołobrzeskiego funkcjonują obecnie następujące instytucje zajmujące się problematyką przemocy w rodzinie:

Tabela 13. Instytucje zajmujące się problematyką przemocy w rodzinie

Lp.	Podmiot	Adres w Kołobrzegu	Numer telefonu
1.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kołobrzegu	ul. Okopowa 15A, pokój 8	94 35 52 390
2.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu	ul. Okopowa 15	94 35 52 300
3.	Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Kołobrzegu	ul. Okopowa 15A , pok. 9-13	94 35 22 637
4.	Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kołobrzegu	ul. Okopowa 15A, pokój 205	94 71 36 152
5.	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Kołobrzegu	ul. Piastowska 9	94 35 45 447
6.	Poradnia Uzależnień Regionalnego Szpitala w Kołobrzegu	ul. Łopuskiego 31, gabinet nr 22	94 35 30 212
7.	Poradnia Zdrowia Psychicznego przy Regionalnym Szpitalu w Kołobrzegu	ul. Łopuskiego 31 (Parter – wejście po lewej stronie od wejścia głównego do Szpitala)	94 35 30 252
8.	Komenda Powiatowa Policji w Kołobrzegu	ul. Kilińskiego 20	997 lub 112
9.	Prokuratura Rejonowa w Kołobrzegu	ul. Waryńskiego 8	94 35 48 750
10.	Sąd Rejonowy w Kołobrzegu	ul. Katedralna 11	94 35 751 11
11.	Straż Miejska w Kołobrzegu	ul. Ratuszowa 12	Telefon alarmowy 986 Zgł. interwencyjne 94 35 516 20
12.	Urząd Miasta Kołobrzeg – Wydział Spraw Społecznych	ul. Okopowa 15A pok. 203, 204, 205	94 71 36 151 94 71 36 152 94 71 36 153
13.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kołobrzegu	ul. Grottgera 12	94 35 480 66
14.	Punkt Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy i Spraw Społecznych	ul. Okopowa 15A, pok.214 Psychoterapeuta uzależnień Wt. 8.30-10.30 Czw. 16.30 – 18:30 Radca prawny wtorek 14.00 – 16.00 środa 13.00 – 15.00	94 71 36 145
15.	Stowarzyszenie „Kropka” Wolni od Uzależnień	ul. Okopowa 15 A/14	600 964 749
16.	Stowarzyszenie Użytkowników Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej oraz ich Rodzin i Przyjaciół „Feniks”	ul. Warszawska 15	94 35 180 62 601 543 013 94 35283 61 w.312
17.	Fundacja „Na Przekór Przeciwnościom”	Ul. Starynowska 12a	500 009 019 www.fnpp.pl
18.	Placówki oświatowe – szkolne i przedszkolne	Placówki szkolne i przedszkolne z terenu Gminy Miasto Kołobrzeg, w szczególności pedagodzy i psychologowie zatrudnieni w placówkach.	

VI. PROCEDURA POSTĘPOWANIA WOBEC PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE

1) ZGŁOSZENIE PROBLEMU PRZEMOCY

- informacja od osoby doznającej przemocy, osoby trzeciej, przedstawiciela instytucji,
- przyjęcie zgłoszenia i podjęcie natychmiastowego działania,
- przekazanie informacji o instytucjach świadczących specjalistyczną pomoc,
- przekazanie informacji, że wszystkie podejmowane działania służą zapewnieniu bezpieczeństwa i udzieleniu pomocy,
- informacja o konieczności powiadomienia innych instytucji w celu zapewnienia kompleksowej pomocy.

2) PODEJMOWANIE INTERWENCJI W ŚRODOWISKU

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę "Niebieskie Karty" i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą. Wszczęcie procedury "Niebieskiej Karty" następuje poprzez wypełnienie formularza "Niebieska Karta" w przypadku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

3) PROCEDURA NIEBIESKIEJ KARTY

1. Procedura "Niebieskiej Karty" stosowana jest zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. Wzory formularzy "Niebieska Karta" wypełniane są przez przedstawicieli podmiotów realizujących procedurę.
2. Procedura:
 - 2.1. Wszczęcie procedury następuje przez wypełnienie formularza "Niebieska Karta A" przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.
 - 2.2. Przy wszczęciu procedury następuje podjęcie działań interwencyjnych mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
 - 2.3. Przekazanie formularza "Niebieska Karta B" osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

- 2.4. Przekazanie wypełnionego formularza "Niebieska Karta A" do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego niezwłocznie, nie później niż w terminie do 7 dni od dnia wszczęcia procedury.
- 2.5. Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego nie później niż w terminie do 3 dni od dnia otrzymania formularza zobowiązany jest do przekazania go członkom Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupy roboczej.
- 2.6. Na posiedzeniu Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupy roboczej następuje wypełnienie formularzy "Niebieska Karta C" i "Niebieska Karta D".
- 2.7. Do działań członków Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupy roboczej należy:
- udzielanie pomocy osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
 - podejmowanie działań w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje
 - przemoc w rodzinie, w celu zaprzestania stosowania tego rodzaju zachowań,
 - zaproszenie osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie na spotkanie Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupy roboczej,
 - opracowanie indywidualnego planu pomocy dla osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, i jej rodziny, który zawiera propozycje działań pomocowych,
 - rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowanych działań.
- 2.8. Do działań członków Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupy roboczej podejmowanych wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie należy w szczególności:
- diagnozowanie sytuacji rodziny, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą,
 - przekazanie informacji o konsekwencjach popełnianych czynów,
 - motywowanie do udziału w programach oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych,
 - przeprowadzenie rozmowy pod kątem nadużywania alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków,
 - przekazanie informacji o koniecznych do zrealizowania działaniach w celu zaprzestania stosowania przemocy w rodzinie.
- 2.9. Zakończenie procedury następuje w przypadku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy albo rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

4) POWIADOMIENIE POLICJI LUB PROKURATURY

- na podstawie art. 12 powołanej na wstępie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie "osoby, które w związku wykonywaniem swoich obowiązków służbowych lub zawodowych powzięły podejrzenie o popełnieniu ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie, niezwłocznie zawiadamiają o tym policję lub prokuratora" oraz "osoby będące świadkami przemocy w rodzinie powinny zawiadomić o tym policję, prokuratora lub inny podmiot działający na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie".
- na podstawie art. 304 § 2 Kodeksu postępowania karnego instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są zobowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję oraz podjąć czynności w celu niedopuszczenia do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa

5) PROCEDURA POSTĘPOWANIA PRZY WYKONYWANIU CZYNNOŚCI ODEBRANIA DZIECKA Z RODZINY W RAZIE BEZPOŚREDNIEGO ZAGROŻENIA ŻYCIA LUB ZDROWIA DZIECKA W ZWIĄZKU Z PRZEMOCĄ W RODZINIE

Na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe ma prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je w pierwszej kolejności u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rozumieniu art. 115 § 11 Kodeksu karnego, w drugiej kolejności w rodzinie zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego lub całodobowej placówce opiekuńczo - wychowawczej. Decyzję, o której mowa pracownik socjalny podejmuje wspólnie z funkcjonariuszem policji, a także lekarzem lub ratownikiem medycznym lub pielęgniarką.

6) ZATRZYMANIE SPRAWCY PRZEMOCY DOMOWEJ

Na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 3 ustawy o Policji "Policjanci wykonując czynności, o których mowa w art. 14, mają prawo zatrzymania osób stwarzających w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także dla mienia" oraz na podstawie art. 244 § 1 Kodeksu postępowania karnego "Policja ma prawo zatrzymać osobę podejrzaną, jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie, że popełniła ona przestępstwo, a zachodzi obawa ucieczki lub ukrycia się tej osoby albo zatarcia śladów przestępstwa, bądź też nie można ustalić jej tożsamości."

7) POWIADOMIENIE MIEJSKIEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOŁOWYCH w przypadku uzależnienia od alkoholu osoby stosującej przemoc;

8) DZIAŁANIA ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO DS. PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE W MIEŚCIE KOŁOBRZEG

Zespół interdyscyplinarny to zespół strategiczny, którego zadaniem jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów i specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- diagnozowanie problemu przemocy,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. Prace w grupach roboczych prowadzone są w zależności od potrzeb zgłaszanych przez Zespół Interdyscyplinarny.

Do zadań grup roboczych należy w szczególności:

- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodziny, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

9) MONITORING SYTUACJI W RODZINIE

- weryfikacja i aktualizowanie planu pomocy
- kontynuacja wsparcia dostosowanego do potrzeb
- uzyskanie informacji o osobie stosującej przemoc
- kontynuacja wspólnych wizyt w celu wzmocnienia przekonania sprawcy o pozostawaniu pod nadzorem

10) ZAKOŃCZENIE DZIAŁAŃ W SYTUACJI USTANIA PRZEMOCY

1. Cechy programu:

- systemowość - program jest spójnym i wielopoziomowym systemem przeciwdziałania przemocy opartym o wyspecjalizowane zasoby instytucjonalne i ludzkie, pomiędzy którymi istnieje relacja współpracy,
- interdyscyplinarność - wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji,
- kompleksowość - uwzględnianie różnych aspektów przemocy domowej: prawnego, psychologicznego, moralnego, społecznego,
- efektywność - diagnoza problemu, rozpoznanie zjawiska i jego lokalnych uwarunkowań pozwala na wypracowanie skutecznych - efektywnych rozwiązań.

2. Beneficjenci (adresaci) programu:

- rodziny i osoby dotknięte zjawiskiem przemocy, w tym:
 - osoby doświadczające przemocy w rodzinie,
 - osoby stosujące przemoc w rodzinie,
 - świadkowie przemocy w rodzinie,
- rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy w rodzinie,
- przedstawiciele instytucji i służb pracujący z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą,
- mieszkańcy Gminy Miasto Kołobrzeg.

3. Realizatorzy programu:

- Urząd Miasta Kołobrzeg,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu,
- Komenda Powiatowa Policji w Kołobrzegu,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kołobrzegu,
- Sąd Rejonowy w Kołobrzegu,

- Prokuratura Rejonowa w Kołobrzegu,
- Placówki Ochrony Zdrowia
- Organizacje Pozarządowe,
- Placówki Oświatowe (szkolne i przedszkolne),
- inne instytucje i organizacje społeczne działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

4. Miejsce i czas realizacji:

Program realizowany będzie w Gminie Miasto Kołobrzeg w okresie **od 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2023 r.**

5. Prognozowane efekty:

- Zmiana postaw społeczeństwa wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
- Pogłębienie wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
- Zwiększenie dostępności pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie.
- Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie.
- Profesjonalizm pomocy w obszarze przemocy w rodzinie.

VIII. CELE PROGRAMU

CEL NADRZĘDNY:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz dążenie do ograniczania skali i skutków tego zjawiska, poprzez budowanie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób potrzebujących pomocy, zagrożonych lub uwięzanych w zjawisko przemocy.

CELE PROGRAMU:

1. Profilaktyka i edukacja w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
2. Dostępność i skuteczność ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie;
4. Podniesienie kompetencji przedstawicieli podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;

Tabela 14. Działania podejmowane w ramach realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

Działania podejmowane w ramach realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie					
Cel I: Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie					
n r	cele operacyjne	planowane działania	wskaźniki realizacji	realizatorzy zadania	Okres realizacji
1	Wzrost poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców na temat zjawiska przemocy w rodzinie	1.1. Stworzenie strony internetowej zawierającej informacje na temat zjawiska przemocy i możliwości poszukiwania pomocy	liczba aktualności zamieszczonych w ciągu roku kalendarzowego	MOPS, UM	2021
		1.2. Opracowanie i dystrybucja materiałów informacyjnych (ulotek, plakatów, broszur)	liczba wytworzonych oraz rozdyskrebowanych materiałów	ZI, MOPS, UM, NGO, jednostki oświatowe	2021-2023
		1.3. Rozpowszechnianie informacji na temat problematyki przemocy w rodzinie	- liczba artykułów prasowych, wywiadów, audycji - liczba przeprowadzonych kampanii społecznych	ZI, MOPS, NGO, jednostki oświatowe	2021-2023
		1.4. Współpraca z podmiotami działającymi na rzecz osób niesamodzielnych w tym starszych i z niepełnosprawnościami w celu dotarcia z informacją i pomocą do osób zagrożonych przemocą	- liczba organizacji z którymi nawiązano kontakt, - liczba przeprowadzonych spotkań, - liczba podjętych interwencji	MOPS, UM, NGO, ZI,	2021-2023
2	Prowadzenie edukacji służącej wzmacnianiu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców	2.1. Organizacja szkoleń i warsztatów dla rodziców	- liczba przeprowadzonych szkoleń i warsztatów - liczba rodziców uczestniczących w szkoleniach i warsztatach	MOPS, UM, NGO, PCPR	2021-2023
		2.2. Prowadzenie pracy socjalnej i asystentury rodzinnej	- liczba rodzin objętych pracą socjalną, - liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny, - liczba zawartych kontraktów socjalnych - liczba planów pracy z rodziną	MOPS	2021-2023

		2.3. Udzielanie porad i konsultacji indywidualnych	• liczba udzielonych porad i konsultacji • liczba rodzin objętych poradnictwem	MOPS, ZI, policja, placówki oświatowe, NGO	2021-2023
3	Przeprowadzenie diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie	3.1. Przeprowadzenie badania diagnostycznego	• liczba przeprowadzonych diagnoz	MOPS, UM, ZI	2023
4	Realizacja programów profilaktycznych i edukacyjnych w placówkach oświatowych w zakresie rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy, radzenia sobie z agresją i stresem	4.1. Organizacja warsztatów, pogadanek, spektakli profilaktycznych	• liczba przeprowadzonych warsztatów, pogadanek i spektakli	placówki oświatowe, PU, UM, NGO	2021-2023
		4.2. Realizacja zajęć dotyczących zjawiska przemocy w ramach godzin wychowawczych	• liczba placówek prowadzących działania, • liczba przeprowadzonych lekcji	Placówki oświatowe, PU, UM	2021-2023
5	Integracja rodzin poprzez zabawę i edukację	5.1. Organizowanie i wspieranie przedsięwzięć umożliwiających rodzinie wspólne spędzanie wolnego czasu, połączonych z edukacją	• liczba zrealizowanych przedsięwzięć na rzecz rodzin	MOPS, Placówki oświatowe, NGO	2021-2023
Cel II: Dostępność i skuteczność ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.					
1	Dostępność do podmiotów udzielających pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie	1.1. Podejmowanie przez Zespół Interdyscyplinarny działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”	• liczba posiedzeń Zespołu, • liczba posiedzeń Grup Roboczych (stacjonarnych i przy użyciu środków porozumiewania się na odległość), • liczba rodzin objętych pomocą, • liczba wszczętych postępowań w ramach procedury Niebieskiej Karty	ZI, MOPS	2021-2023
		1.2. Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego Przeciwdziałania Przemocy i Spraw Społecznych	• liczba osób, które skorzystały z konsultacji (doznających przemocy i sprawców przemocy), • liczba udzielonych porad	NGO, PU, UM	2021-2023
		1.3. Uruchomienie i prowadzenie Weekendowego Telefonu Zaufania z dyżurami psychologa lub psychoterapeuty	• liczba osób, które skorzystały ze wsparcia • liczba odbytych rozmów	MOPS, NGO	2021-2023

2	Informacja i edukacja w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy przez osoby dotknięte przemocą w rodzinie	2.1. Bieżące monitorowanie wykazu podmiotów i organizacji udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą oraz aktualizowanie co najmniej raz w roku bazy teleadresowej podmiotów udzielających pomocy oraz umieszczanie jej na stronach realizatorów Programu	• liczba przeprowadzonych aktualizacji, • liczba podmiotów w bazie	MOPS, ZI, UM, NGO	2021-2023
		2.2. Przygotowanie materiałów informacyjnych i ich umieszczanie w miejscach ogólnodostępnych	• liczba opracowanych i udostępnionych materiałów	MOPS, ZI, UM	2021-2023
		2.3. Przygotowanie informacji oraz jej umieszczenie na stronach internetowych podmiotów realizujących Program	• liczba stron, na których zamieszczona została informacja	MOPS, ZI, UM	2021-2023
3	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	3.1. Podejmowanie interwencji w rodzinie dotkniętej przemocą	• liczba podjętych interwencji	Policja, MOPS, podmioty uprawnione	2021-2023
		3.2. Diagnoza sytuacji rodziny dotkniętej przemocą	• liczba przeprowadzonych diagnoz rodzin dotkniętych przemocą	MOPS, placówki oświatowe	2021-2023
		3.3. Informowanie o możliwościach uzyskania pomocy	• liczba osób, które otrzymały informację o możliwościach uzyskania pomocy	ZI, MOPS, MKdsRPA, UM, NGO, placówki oświatowe, Policja	2021-2023
		3.4. Udzielanie pomocy socjalnej, prawnej, psychologicznej i terapeutycznej	• liczba osób, którym udzielono pomocy	MOPS, PCPR, NGO, UM, PU, poradnie uzależnień i poradnia psychologiczno-pedagogiczna.	2021-2023
		3.5. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej i ośrodkach wsparcia	• liczba osób, które skorzystały z miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej	PCPR, MOPS	2021-2023

		3.6. Zapewnienie bezpieczeństwa, szczególnie dzieciom w związku z bezpośrednim zagrożeniem zdrowia i życia	- Liczba dzieci, które zostały odebrane z rodzin w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, - liczba osób, którym wydano nakaz opuszczenia lokalu w związku z przeprowadzoną interwencją policji	MOPS, Policja	2021-2023
		3.7. Podejmowanie działań na rzecz pierwszeństwa w otrzymaniu przez osoby doznające przemocy w rodzinie umowy najmu lokalu socjalnego lub mieszkalnego	liczba osób, które otrzymały mieszkanie w związku z występowaniem przemocy w rodzinie	MOPS, UM, Komisja Mieszkaniowa	2021-2023
4	Wspieranie rodziny, w której występuje zjawisko przemocy	4.1. Monitorowanie sytuacji rodziny dotkniętej przemocą	- liczba rodzin objętych monitoringiem, - liczba wizyt w środowisku	MOPS, policja, kuratorska służba sądowa	2021-2023
		4.2. Prowadzenie grup wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	- liczba grup wsparcia, - liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia - liczba programów terapeutycznych - liczba osób korzystających z programów terapeutycznych	MOPS, UM, NGO	2021-2023
Cel III: Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie					
1	Interweniowanie w sytuacjach stosowania przemocy w rodzinie	1.1. Wdrażanie procedury „Niebieska Karta” przez uprawnione podmioty	- liczba formularzy NK, - liczba spraw zakończonych w wyniku ustania przemocy oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy, - liczba spraw zakończonych w wyniku braku zasadności podejmowanych działań.	ZI, MOPS	2021-2023

		1.2. Zgłaszanie osób podejrzewanych o stosowanie przemocy w rodzinie, które nadużywają alkoholu na leczenie odwykowe	• liczba wniosków złożonych do MKdsRPA, • liczba wniosków skierowanych do sądu przez MKdsRPA	ZI, MKdsRPA	2021-2023
		1.3. Udzielenie informacji o konsekwencjach stosowania przemocy oraz proponowanie możliwości podjęcia terapii oraz udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych	• liczba osób skierowanych do punktu konsultacyjnego • liczba osób, którym udzielono wsparcia terapeutycznego,	ZI, MOPS, PU, NGO, PCPR, Poradnie uzależnień	2021-2023
		1.4. Składanie zawiadomień do prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa wraz z wnioskiem o zastosowanie środka zapobiegawczego	• liczba skierowanych zawiadomień, • liczba wydanych przez sąd zakazów zbliżania się do ofiary przemocy	ZI, sąd, prokuratura	2021-2023
2	Realizowanie programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec sprawców przemocy	2.1. Kierowanie do udziału w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy	• liczba programów zrealizowanych przez powiat, • liczba programów zrealizowanych przez miasto • liczba edycji programów • liczba sprawców objętych programami • liczba osób, które ukończyły program • liczba osób wobec których sąd orzekł obowiązek udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym	PCPR, PU, MOPS, Sąd Rejonowy	2021-2023
3	Informowanie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy w rodzinie o konsekwencjach stosowania przemocy oraz możliwościach uzyskania pomocy	3.1. Rozpowszechnianie informacji o podmiotach realizujących ofertę skierowaną do osób stosujących przemoc w rodzinie, w szczególności programy korekcyjno-edukacyjne	• liczba opracowanych informatorów	ZI, MOPS	2021-2023

Cel IV: Podniesienie kompetencji przedstawicieli podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie					
1	Podniesienie wiedzy i rozwijanie umiejętności osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	1.1. Organizowanie szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	• liczba szkoleń (stacjonarnych i on line) • liczba przeszkolonych osób	ZI, MOPS, UM, NGO	2021-2023
2	Funkcjonowanie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą i stosującymi przemoc	2.1. organizowanie superwizji dla specjalistów pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy	• liczba godzin przeprowadzonej superwizji, • liczba osób biorących udział w superwizji	ZI, MOPS, UM, NGO	2021-2023
		2.2. Organizowanie spotkań interdyscyplinarnych dla osób i służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy	• liczba spotkań, • liczba osób uczestniczących w spotkaniach • liczba podmiotów uczestniczących w spotkaniach	ZI, MOPS, PU	2021-2023

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

- środki własne pochodzące z budżetu Gminy Miasto Kołobrzeg, w tym przeznaczone na przeciwdziałanie alkoholizmowi,
- środki własne podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- środki finansowe w ramach otrzymanych dotacji lub grantów,
- środki pochodzące z Unii Europejskiej,
- inne środki.

Na realizację Programu Gmina Miasto Kołobrzeg planuje przeznaczyć szacunkową kwotę do 350.000,00 zł rocznie, co daje koszt całkowity w okresie 3 lat realizacji Programu na poziomie do 1.050.000,00 zł.

X. MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miasto Kołobrzeg na lata 2021-2023 stanowi strategię działania na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie, realizowaną przez wszystkie instytucje i organizacje zobowiązane do podejmowania działań w tym zakresie na terenie Gminy Miasto Kołobrzeg i powiatu kołobrzeskiego. Program będzie realizowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz podmioty wskazane jako realizatorów Programu.

Monitoring Programu będzie prowadzony corocznie w celu sprawdzenia, czy zadania ujęte w programie są realizowane zgodnie z planem. Ocena stopnia realizacji programu odbywać się będzie na podstawie sprawozdań wykonawców poszczególnych działań. Monitoring programu prowadzony jest przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na podstawie danych, do których przekazania zobowiązane są podmioty realizujące Program.

Do 31 marca każdego roku Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przedkłada Prezydentowi Miasta Kołobrzeg sprawozdanie z realizacji Programu, w ramach którego dokonuje analizy realizacji Programu za rok poprzedni.

W celu zbadania skuteczności Program będzie podlegał ewaluacji - w trakcie realizacji i po jego zakończeniu.

Ewaluacja Programu uwzględnia:

1. diagnozę problemów społecznych w mieście Kołobrzeg - systematycznie prowadzony monitoring,
2. ocenę stopnia realizacji celów operacyjnych zawartych w Programie,
3. ocenę stopnia realizacji poszczególnych zadań zawartych w Programie,
4. ocenę efektów podejmowanych działań.

Wskaźnikami ewaluacji są:

1. liczba rodzin w których występuje przemoc w rodzinie na podstawie rozpoznania pracowników socjalnych,
2. liczba rodzin w których występuje przemoc w rodzinie na podstawie rozpoznania Policji,
3. liczba przeszkolonych pracowników zajmujących się problemem przemocy w Gminie,
4. liczba niebieskich kart zarejestrowanych przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołobrzegu,
5. liczba niebieskich kart zarejestrowanych przez funkcjonariuszy Policji,
6. liczba Niebieskich Kart założonych przez przedstawicieli oświaty,
7. liczba zgłoszeń o popełnieniu przestępstwa w związku z przemocą,
8. liczba przygotowanych materiałów informacyjnych i edukacyjnych dotyczących przemocy,
9. liczba instytucji i organizacji działających w celu przeciwdziałania zjawisku przemocy w gminie,
10. liczba zarejestrowanych postępowań karnych dotyczących przemocy z terenu Gminy Miasto Kołobrzeg.

Realizacja Programu pozwoli na:

- rozwijanie różnorodnych form wsparcia dostosowanych do potrzeb i problemów istniejących w Gminie Miasto Kołobrzeg,
- zwiększenie skuteczności działań z zakresu pomocy społecznej,
- zwiększenie skuteczności działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- wskazanie dalszych kierunków rozwoju systemu wsparcia, w tym dziecka i rodziny, w której występuje zjawisko przemocy.

Ewaluację programu prowadzić będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu przy współpracy z pozostałymi realizatorami programu.

Spis tabel:

Tabela 1. Rodzaje i formy przemocy.....	5
Tabela 2. Interwencje domowe przeprowadzone przez funkcjonariuszy KPP w Kołobrzegu	12
Tabela 3. Liczba postępowań dot. przestępstw przeciwko rodzinie zakończonych skazaniem	13
Tabela 4. Liczba skazań w latach 2017-2019 za przestępstwa przeciwko rodzinie	13
Tabela 5. Akty oskarżenia wniesione przez Prokuraturę Rejonową dotyczące przestępstw przeciwko rodzinie	13
Tabela 6. Sprawcy przemocy w rodzinie w Gminie Miasto Kołobrzeg w latach 2017-2019	14
Tabela 7. Osoby dotknięte przemocą w rodzinie w mieście Kołobrzeg w latach 2017-2019	14
Tabela 8. Liczba osób dotkniętych przemocą, które skorzystały w latach 2017-2019 z różnych form poradnictwa	14
Tabela 9. Osoby dotknięte przemocą oraz stosujące przemoc, objęte procedurą Niebieskiej Karty w 2019 r.	15
Tabela 10. Dane dotyczące procedur Niebieskiej Karty prowadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny	15
Tabela 11. Przekonania dorosłych mieszkańców Kołobrzegu na temat zjawiska przemocy w rodzinie	17
Tabela 12. Częstotliwość doświadczania przez uczniów przemocy fizycznej ze strony rodziców lub opiekunów	19
Tabela 13. Instytucje zajmujące się problematyką przemocy w rodzinie	37
Tabela 14. Działania podejmowane w ramach realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie	45